

Förslag till distriktsårskonferensen:

Vänsterpartiet Skånes Regionpolitiska program 2022–2026

1	Innehåll	
2		
3	Vi bygger om samhället: att ta tillbaka	
4	makten från marknaden	42
5	Sjukvård från vänster	43
6	Regionen behöver bli en god arbetsgivare	
7	för sjukvården	44
8	Från kontroll till tillit: Att styra vården	
9	efter människan istället för produktionen	44
10	New public management: En överblick	45
11	Vad är vårdplatsbrist?	45
12	Den nära vården	46
13	Primärvård	46
14	Jämlikhet i praktiken	47
15	En rättighet som inte alltid är självklar	48
16	Digitalisering inom vården –	
17	möjligheter och begränsningar	48
18	Förebyggande åtgärder: att upptäcka risker	
19	och förhindra sjukdom	48
20	Ambulanser och sjuktransporter	49
21	Tandvård	49
22	Psykisk ohälsa och psykiatri	49
23	God vård för beroendesjukdom	50
24	Våld	50
25	Samlade mål för sjukvården	51
26	Regional utveckling och kultur	51
27	Regionens utvecklingsansvar	52
28	Folkbildning, utbildning, fortbildning	52
29	Att arbeta för mindre belastning på klimatet	52
30	Att ta ledarskapet för en mer jämlik utveckling	53
31	Det skånska resandet	53
32	Fler spår, bättre spår	54
33	Digitalisering	54
34	Energi	54
35	Kulturen som drivkraft i samhället	55
36	Samlade mål för regional utveckling och kultur	55
37	Kollektivtrafik	55
38	Den goda kollektivtrafiken	55
39	U-sväng för kollektivtrafiken	55
40	Egen regi	56
41	Stärk jämlikheten, stärk tillgängligheten	56
42	Färdtjänst	57
43	Samlade mål för kollektivtrafiken	57
44	Regionen som arbetsgivare och upphandlare	57
45	Förändringar för mer jämlik upphandling	
46	och en starkare arbetsgivarroll	57
47	Ägande av mark och lokaler	58
48	Slopad karensdag	58
49	Att arbeta mot diskriminering	58
50	Beredskap vid större kriser	58
51	Samlade mål för regionen som	
52	arbetsgivare och upphandlare	59
53		
54		
55		
56		
57		
58		
59		
60		
61		
62		
63		
64		
65		
66		
67		
68		
69		
70		
71		
72		
73		
74		

75 **Vi bygger om samhället:** 76 **att ta tillbaka makten från marknaden**

77 Jämlika samhällen är en förutsättning för alla männ-
78 iskors frihet. Så länge vi har orättfärdiga skillnader
79 mellan personer och grupper kan människor inte
80 fritt bestämma eller fritt styra över sina egna liv. Det
81 är bara när vi tillsammans ser till att samhället och
82 välfärden finns till för alla som vår individuella frihet
83 växer.

84
85 Idag ser vi att utvecklingen går åt fel håll. Ojämlik-
86 heten växer i takt med att de rikaste blir allt rikare.
87 Hyrorna ökar mest i områden där folk med längre
88 inkomst bor. Samtidigt har inkomsterna på den skån-
89 ska landsbygden och i skånska stadsområden med
90 många utlandsfödda invånare sjunkit stort sedan
91 90-talet jämfört med resten av landet. Det har blivit
92 dyrare att bo och mindre att betala hyran med för de
93 som redan tjänar minst.

94
95 Vem du är, var du föds, vilka dina föräldrar är, var du
96 bor, vilken utbildning du har, hur stor inkomst du har,
97 om du har ett arbete eller inte – detta spelar idag allt
98 större roll för hur ditt liv kommer att bli. Ojämligheten
99 påverkar inte bara vilka val du har möjlighet att göra,
100 det styr också hur stor chans du har till en god hälsa
101 genom livet och syns till och med på gruppnivå i hur
102 länge vi lever.

103
104 Ojämligheten gör att alla människor idag inte får
105 förutsättningarna till att leva ett gott liv. Därför vill vi
106 ha jämlikhet. Vi vill ha en stark välfärd som inte diskri-
107 minerar, en arbetsmarknad med många ingångar, en
108 region där det går att bo och verka på olika platser.
109 Vi ser att vi behöver en direkt klimatomställning för
110 hela samhället där vi fördelar bördorna rättvist och
111 när samhället växer behöver vi växa med omsorg
112 om den natur som omger oss. Vi behöver växa med
113 en omsorg om de människor som omger oss, inte
114 genom att skapa ett tävlingsamhälle där den som
115 har mest alltid tar förstaplatsen.

116
117 Under många år har vår gemensamma välfärd varit
118 utsatt för utförsäljningar, privatiseringar och mark-
119 nadsanpassningar. Resultatet av detta syns i hela
120 landet, och det syns tydligt inom Region Skånes
121 ansvarsområden.

122
123 Vårdvalsutsättningar och fri etableringsrätt har
124 skapat en ojämlig tillgång till vård över regionen, en
125 konkurrens om samma sjukvårdspersonal mellan
126 offentlig och privat vård, att betalningsförmåga kan
127 gå före medicinska behov. Det har gett färre utbild-
128 ningsplatser och stora kostnader när våra regionala
129 skattepengar ska betala för de privata sjukvårdsfö-

130 retagens vinster. Marknadsutsättningen av vården
131 leder också till en ökad ojämlikhet och att människ-
132 ors behov av vård hamnar i kläm.

133
134 Den vård och omvårdnad som sjukvårdspersonalen
135 jobbar med idag hanteras som vilken varuproduk-
136 tion som helst. Organisationen är anpassad efter
137 att mäta effektivitetsresultat, målet är en slimmad
138 budget i balans och de anställdas produktivitet ska
139 ständigt öka och kontrolleras. Men det finns alter-
140 nativ till denna typ av styrning. Genom att lita på
141 personalens kompetens, vilja och goda förmåga att
142 själva utforma och genomföra sitt arbete, mindre
143 kontroller och ökat personalinflytande kan arbetsmil-
144 jön förbättras och resurserna användas till verksam-
145 heten. Människor är inte maskiner, varken på våra
146 arbetsplatser eller när vi blir sjuka. Det är inte påhittat
147 att arbetsbelastningen inom vården redan är för hög.
148 Därför vill vi ha tillitsstyrning och arbetstidsförkort-
149 ning inom sjukvården.

150
151 Busschaufförer och tågpersonal kör regional trafik
152 men anställs av stora internationella företagskon-
153 cerner som trimmar kostnaderna för högre vinst och
154 trixar med anställningsavtalen tills de anställda inte
155 längre kan få en heltidstjänst eller ens gå på toaletten
156 under flera timmar långa pass. Idag är det beslutat
157 om en indexering som gör att det blir stadigt dyrare
158 att åka kollektivt, samtidigt som det skärs ner på
159 turer till mindre byar och samhällen för att det anses
160 kosta för mycket att behålla trafiken.

161
162 Vi vill göra tvärt om. Vi vill öka resandet genom lägre
163 priser och stoppa neddragningarna genom att låta
164 mer av resandet betalas av den gemensamma skat-
165 ten. En solidariskt finansierad kollektivtrafik utjämnar
166 möjligheterna att bo, arbeta eller plugga var som
167 helst i regionen, oavsett hur mycket pengar du har.
168 Med fler kollektiva resor kan vi dra ner på utsläppen,
169 ett måste i dagsläget.

170
171 Regional utveckling ska inte vara en arena enbart
172 till för högutbildad, entreprenörmässig företags-
173 tillväxt eller en omfördelningsstation för att lämpa
174 över lagstadgade regionala ansvar på civilsamhället.
175 Regional utveckling ska vara en arena för utbildning,
176 fortbildning, stöd, samordning och grön omställning
177 där vi samlar kunskap och kompetens för att hela re-
178 gionen ska utvecklas för alla invånare – en samman-
179 hållen region med goda möjligheter till ett gott liv.

180
181 Medel som fördelas inom det regionala utvecklings-
182 området är inte "bidrag" till kulturen, folkhälsan eller
183 innovationer, det är investeringar i regionens framtid.
184 Näringslivsutveckling och samhällsomställning är

185 inte motsatser, näringslivsutveckling är en av vägar-
186 na till samhällsomställning. Regionen har en mycket
187 viktig roll som stöd till näringslivet i omställningspro-
188 cessen, som samordnare mellan skånska kommuner
189 och den aktör som har möjlighet att gå i bräschen för
190 hållbar omställning för hela Skåne.

191
192 Inom sjukvården har personalen larmat i årtal över
193 en ohållbar arbetssituation. Sedan kom en världsom-
194 fattande pandemi och slog in som en flodvåg över
195 hela samhället. Alla påverkades, men alla påverka-
196 des inte lika. Trångboddhet, generationsboende,
197 möjlighet till hemarbete, möjlighet att förflytta sig
198 med egen bil, möjlighet att ta del av myndighetsin-
199 formation, möjlighet att undvika kontakt med andra
200 människor och följa smittskyddsåtgärder delade
201 in människor i olika riskgrupper – riskgrupper där
202 samma personer som löper ökad risk för ohälsa på
203 grund av ojämlikheten också drabbades hårdare av
204 pandemin.

205
206 Detta är klassamhällets verkningar. Detta är vad
207 ojämlikhet, diskriminering och stelbenta, oförlåtande
208 maktstrukturer gör mot människor. Politiken byggde
209 det samhälle vi har idag: dess regler, dess verkningar,
210 dess undantag. Då kan också politiken – vi tillsam-
211 mans - förändra till något långt mycket bättre.

212
213 Med en politik för jämlikhet bygger vi om till det sam-
214 hälle vi vill ha, ett rättvist samhälle. Vi bygger om för
215 en region som jobbar långsiktigt för att människor
216 ska må bra, kunna göra aktiva val i sin vardag och leva
217 goda liv. En region som tar samhällsomställningen på
218 allvar och för en framtid där vi tagit tillbaka makten
219 över våra egna liv, tillsammans.

221 **Sjukvård från vänster**

222 Grunden till regionens uppdrag inom sjukvård finns i
223 Hälso- och sjukvårdslagen, HSL. Den första bestäm-
224 melsen, portalparagrafen, ser ut såhär:

226 **1 § Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa
227 och en vård på lika villkor för hela befolkningen.**

228 **Vården ska ges med respekt för alla människors lika
229 värde och för den enskilda människans värdighet.**

231 **Den som har det största behovet av hälso- och sjuk-
232 vård ska ges företräde till vården.**

234 Trots lagens krav på lika villkor och behovsstyrning
235 gör vårdval, privatiseringar och marknadsanpass-
236 ningar att vården varken blir behovsstyrd eller jämlik.
237 När privata sjukvårdsförsäkringar gör att människor
238 kan gå före i kön, privata vårdcentraler etablerar sig
239 i välmående områden med friskare patienter, när

240 vårdföretag säljer in sina egna, dyrare hjälpmedel till
241 patienterna – då är det inte behoven som styr, utan
242 ojämlikheten tillåts växa.

243
244 För oss i Vänsterpartiet är en sammanhållen vård i
245 offentlig regi vägen till en mer jämlik vård. När alla
246 delar av vården hänger ihop blir det lättare att sam-
247 ordna vården så att det blir så enkelt som möjligt för
248 patienten att hitta rätt och få den hjälp som behövs,
249 oavsett problem. Att vården utformas i stuprör efter
250 diagnos skapar svårigheter för patienter som behö-
251 ver hjälp med mer än en sak och omöjliggör teamar-
252 bete mellan olika delar i vården.

253 Idag går också en stor del av våra regionala skatte-
254 pengar till att finansiera de privata vårdföretagens
255 vinster. Marknadsvården förflyttar resurser, ekono-
256 miska och personella, från de med stora vårdbehov
257 till de med lindriga åkommor och från offentlig vård
258 till privata vårdval. Så vill vi inte ha det. Vi vill att alla
259 eventuella överskott går tillbaka till verksamheterna
260 och att regionen finansierar den offentliga vården
261 fullt ut – inga fler besparingar för att täcka under-
262 skott från föregående budgetperioder.

264 1992 gav Socialdepartementet uppdrag för en
265 utredning, Prioriteringsutredningen, för att se hur
266 man skulle kunna förbättra arbetet med att jämställa
267 vården. Dess slutbetänkande, Vårdens svåra val, kom
268 1995. I slutbetänkandet föreslog tre principer för
269 sjukvården att rätta sig efter för att uppfylla HSL:

271 **1. Människovärdesprincipen**

272 Alla människor har lika värde och samma rätt, obero-
273 ende av personliga egenskaper och funktioner i sam-
274 hället. Människovärdesprincipen är grundläggande
275 men inte ensam tillräcklig grund för prioriteringar.
276 Om resurserna är begränsade kan inte alla få vad de
277 egentligen har rätt till.

278 **2. Behovs- och solidaritetsprincipen**

279 Resurserna bör satsas på de områden (verksam-
280 heter vid den politisk/administrativa prioriteringen,
281 individer i den kliniska vardagen) där behoven är
282 störst. Solidaritet innebär också att särskilt beakta
283 behoven hos de grupper som har mindre möjligheter
284 än andra att göra sina röster hörda eller utnyttja sina
285 rättigheter.

287 **3. Kostnadseffektivitetsprincipen**

288 Vid val mellan olika verksamhetsområden eller åtgär-
289 der bör en rimlig relation mellan kostnader och effekt
290 eftersträvas, mätt i förbättrad hälsa och höjd livskva-
291 litet. Kostnadseffektivitetsprincipen bör endast till-
292 lämpas vid jämförelse av metoder för behandling av
293

295 samma sjukdom. Vid olika sjukdomar går effekterna
296 inte att jämföra på ett rättvisande sätt. (SKL, 2009).
297 Principerna som skall styra val inom sjukvårdsverk-
298 samheten är prioritetsordnade, d.v.s. människo-
299 värdesprincipen går före behovs- och solidaritets-
300 principen och kostnadseffektivitetsprincipen kan
301 inte gå före varken människovärdesprincipen eller
302 behovsprincipen. Tio år efter riksdagens antagande
303 av principerna konstaterade Prioriteringscentrum att
304 sjukvårdspersonal i mycket låg grad var medvetna
305 om de tre principerna för vårdutövande.

306
307 Att privata vinstintressen tillåts etablera sig i väl-
308 färderna och att gemensamma skattemedel går till
309 företagsvinst istället för att användas i den gemen-
310 samma verksamheten är en extrem lösning som få
311 andra länder har infört. Vi menar att alla skattemedel
312 som går till Region Skånes verksamheter ska använ-
313 das till drift och utveckling av verksamheten och att
314 vinstintresset ska bort. Den valfrihet som utlovas
315 i exempelvis vårdval utgör en etableringsfrihet för
316 företag – som då framförallt har valt att etablera sig
317 i socioekonomiskt välmående områden där vinsten
318 är som högst. Det ger inte större valfrihet för den
319 majoritet av invånarna som inte bor i dessa områden.
320 Det är heller inte rimligt att apoteken ägs av samma
321 vårdföretag som skriver ut medicinerna eller att
322 samma företag delar styrelseledamöter med läke-
323 medelsbolagen. Marknadsvården leder till att de som
324 vet hur man efterfrågar och gör sin röst hörd får vård,
325 men de med de största behoven riskerar att bli utan.
326 I Skåne bli skillnaderna tydliga. I västra Skånes rikare
327 delar är de privata vårdaktörerna fler, men när man
328 tittar på vården i östra Skåne är det långt glesare
329 med de privatets etableringar.

330
331 I dagsläget är regionen många gånger långt bort
332 från den goda, jämlika vården. Vägen dit måste gå
333 via starka satsningar på personalens arbetsmiljö.
334 Under pandemin har personalen många gånger
335 offrat långt mer än vad som är rimligt för att få
336 sjukvården att fungera. Nu är köerna långa inom den
337 uppskjutna vården samtidigt som en hög andel av
338 personalen inte fått chans till återhämtning. De köer
339 som finns har sin grund i att vi gått in i krisen med ett
340 underskott av vårdplatser som inte blivit fler, och nu
341 behöver patienter vars behandling skjuts upp och
342 nyinsjuknade placeras och behandlas på dessa plat-
343 ser. Vårdskulden existerar sida vid sida med perso-
344 nalskulden. Patientsäkerhet, arbetsmiljö och tillgång
345 till vård efter behov är stora utmaningar när de köer
346 som uppstått till behandlingar inom exempelvis
347 operation och cancervård ska tas igen i en region där
348 arbetet redan utfördes på marginalerna.

349

350 **Regionen behöver bli en** 351 **god arbetsgivare för sjukvården**

352 För att förbättra arbetssituationen för de vårdanstäl-
353 lda behöver en rad saker förändras. Organisationen
354 behöver ändras så att de anställda själva har mer
355 makt och inflytande över sin arbetstid. En arbetstids-
356 förkortning behöver införas, där 30 timmars arbets-
357 vecka med bibehållen lön skapar större möjlighet
358 till återhämtning och kan göra att fler söker sig till
359 arbetsplatsen. Fortbildning och specialistutbildning
360 behöver vara betald och kunna göras på arbetstid
361 och lönerna behöver höjas. Inhyrd personal ska
362 minska genom att regionen upprättar egna perso-
363 nalpooler – idag arbetar många sida vid sida med
364 kollegor som bara finns på avdelningen en kort tid,
365 saknar kunskap om rutiner och arbetssätt men ändå
366 tjänar betydligt mer än den fasta personalen. Det är
367 dåligt för sammanhållningen, för den långsiktiga kun-
368 skapsöverföringen och för ekonomin. Att vara en bra
369 arbetsgivare är inte bara ett i många delar lagstadgat
370 ansvar, utan också en förutsättning för att kunna
371 genomföra andra stora förändringar inom vården och
372 hantera vårdskulden.

373
374 Region Skåne måste också i samverkan med kom-
375 munerna och riksdagen arbeta för att fler utbildas till
376 hälso- och sjukvårdsyrken. Hela den offentliga sek-
377 torn behöver ta ansvar för detta både genom att vara
378 bra arbetsgivare men också genom att se till att alla
379 kan genomgå sina utbildningar med bra stöd genom
380 bra utbildningsplatser och andra förutsättningar för
381 att komma in i sitt arbete på bästa möjliga sätt.

382
383 Under hösten 2021 återinförde regeringen det skad-
384 liga karensavdraget som tagits bort under en del
385 av Covid 19-pandemin. Karensavdraget innebär att
386 sjukfrånvaron genast syns i lönekuvertet vilket för-
387 sämrar möjligheten till återhämtning och tvingar fler
388 att gå till jobbet sjuka. På detta sätt ökar ohälsan och
389 smittspridningen. Vänsterpartiet i Region Skåne vill
390 att alla sjuka ska kunna fokusera på sin återhämtning
391 och att alla som arbetar ska kunna vara trygga i att
392 inte bli smittade av sina kollegor. Därför vill Vänster-
393 partiet i Region Skåne avskaffa karensavdraget.

394 395 **Från kontroll till tillit: Att styra vården efter** 396 **människan istället för produktionen**

397 Sedan 90-talet har marknadsbaserade organisa-
398 tionsmodeller varit hur sjukvården organiserats.
399 Just-in-time tankesättet från det löpande bandet har
400 påverkat allt från personalbemanning till lagerhåll-
401 ning. Tillitsbaserad styrning, medarbetarstyrda orga-
402 nisationer och självstyrande team är organisations-
403 modeller som är på stark framfarsch världen över. I
404 exempelvis Danmark arbetar man i flera kommuner

405 med gemensam styrning av arbetets organisering.
 406 Resultaten visar att det skapar engagemang, bättre
 407 arbetsmiljö, minskad sjukfrånvaro och mindre perso-
 408 nalomsättning. En avgörande faktor verkar vara att
 409 fördela makt och inflytande.

410

411 **New Public Management: en överblick**

412

413 Införandet av New Public Management, som denna
 414 styrmetod kallas, var en motreaktion mot tidigare
 415 stora, tunga offentliga förvaltningsorganisationer där
 416 det var svårt att påverka och få insyn för medborg-
 417 arna. I den nya styrningen fanns förhoppning om och
 418 utlovades förhöjd ekonomisk effektivitet, flexibilitet
 419 och ökad innovation inom verksamheterna. I prak-
 420 tiken har förändringen blivit förödande för den of-
 421 fentliga sektorn och gått från att långsamt utvidgas
 422 inom verksamheterna till att hamna i blåsvädret inom
 423 offentlig debatt, utredning och kritisk granskning
 424 från flera håll.

425

426 Grundidén med NPM är att den offentliga sektorns
 427 verksamheter ska drivas som en samling vinstdri-
 428 vande företag. Retoriken är enkel. Den offentliga
 429 sektorn, precis som företag, producerar tjänster. När
 430 medborgare betalar för dessa tjänster blir de konsu-
 431 menter. Nyckelorden är bolagisering, privatisering,
 432 managementtänkande och siffermässig mätbarhet
 433 genom utvärdering.

434

435 För att styra de olika verksamheterna anställs
 436 professionella managers istället för att befordra
 437 människor som tidigare arbetat med verksamhetens
 438 områden. Ansvar och befogenhet, som tidigare var
 439 samlat i samma tjänst på ett fåtal styrvivåer, delas
 440 upp och läggs på ett ökat antal administrationsni-
 441 våer. Målet är att de olika verksamheterna ska bli
 442 självbärande, det vill säga lönsamma och vinstdri-
 443 vande. Chefsleden har blivit fler, förtroendet för den
 444 egna personalen har minskat och arbetsglädjen har
 445 på många håll sjunkit kraftigt. Att verksamheter inom
 446 offentlig sektor ser olika ut och skulle kräva särskilda
 447 kunskaper för att styra är inte en faktor som inne-
 448 fattas i chefsrekryteringen, vilket urvattnat verksam-
 449 hetskännedomen på styrande positioner och utökat
 450 avståndet till personalen i verksamheten.

451 Verksamhetens syfte omformuleras från att uppfylla
 452 de behov de är byggda för till att uppnå goda resultat
 453 i standardiserad uppföljning med syfte att spara in
 454 offentliga medel. Samtidigt ska verksamheterna
 455 konkurrera med varandra och innehålla en intern en-
 456 treprenörsanda. På så vis kan samma nedskärnings-
 457 och lönsamhetstänkande som finns i det privata
 458 användas i det offentliga.

459

460 Sjukvården har genom NPM styrts mer utefter
 461 ekonomiska effektiviseringsmål än utifrån medbor-
 462 garnas behov av vård.

463

464 Vänsterpartiet vill att regionen tillsammans med
 465 de fackliga organisationerna utvecklar former för
 466 inflytande och ökar medarbetarnas möjligheter
 467 att påverka regionens verksamheter. Syftet är att
 468 skapa en organisation för god service och med goda
 469 arbetsförhållanden som tar vara på medarbetarnas
 470 kompetens och engagemang i en god organisatorisk
 471 och social arbetsmiljö. Det är dags att tillåta persona-
 472 len att lokalt hitta lösningarna.

473

474 **Vad är vårdplatsbrist?**

475 Under det senaste decenniet har vi trots en ökande
 476 och allt äldre befolkning med ökad risk för växande
 477 vårdbehov sett en drastisk minskning av antalet
 478 vårdplatser i Skåne och i Sverige. Effekterna syns i
 479 låg tillgänglighet, överbeläggningar, hög personalom-
 480 sättning, ökade sjukskrivningstal och utlokaliseringar
 481 av patienter till avdelningar som saknar rätt kompe-
 482 tens för patientens besvär. Bland OECD-länderna är
 483 Sverige det land där antalet vårdplatser har sjunkit
 484 mest, samtidigt som forskning visar att en allt för hög
 485 beläggningsgrad faktiskt påverkar patientsäkerhe-
 486 ten. Effekter av vårdplats- och personalbrist har vi
 487 sett i låg tillgänglighet, överbeläggningar, hög
 488 personalomsättning, ökade sjukskrivningstal och
 489 utlokaliseringar av patienter till avdelningar som
 490 saknar rätt kompetens för patientens besvär.

Vårdplatsbrist, en förklaring

En vårdplats är den säng på en avdelning där det finns ut-
 bildad personal som har omvårdnadsuppdrag knuten till
 sängplatsen och medicinsk utrustning som täcker de be-
 hov som kan uppstå. Olika vårdplatser täcker olika behov
 på olika avdelningar, anpassade efter de patienter som
 är tänkta att vistas där. När det inte finns tillräckligt med
 vårdplatser uppstår det som kallas överbeläggning.

491 Region Skåne har till följd av vårdplatsbrist en mycket
 492 hög överbeläggning: i juli 2021 var 7.1 av 100 vård-
 493 platser överbelagda jämfört med 6.2 i riksgenom-
 494 snitt. Forskning visar att överbeläggningar på sjuk-
 495 hus tydligt ökar belastningen på akutmottagningarna
 496 och att en hög arbetsbelastning hos personalen gav
 497 en statistisk överdödlighet motsvarande 6 dödsfall
 498 per 100 000 besök.

499

500 Situationen med överbeläggningar har dessutom för-
 501 värrats av pandemin. Operationer ställs in på skånska
 502 sjukhus för att det inte finns vårdplatser för nyope-

503 rerade att tillgå. I en sjukvård som är hårt pressad av
504 besparingar ökar risken för vårdskador som både or-
505 sakar ett mänskligt lidande och blir kostnadsdrivan-
506 de i systemet. En vanligt följd av vårdplatsbristen är
507 s.k. "crowding" på akutmottagningarna: patienter blir
508 formellt inlagda på avdelning men saknar fysisk plats
509 och måste därför stanna på akutmottagningen. Det
510 är också förknippat med stora risker: ökad dödlighet,
511 hårdare medicinska prioriteringar med lägre inlägg-
512 ningsgrad, omdirigering av arbetstid från sjukvård
513 till vårdplatsletande, fler återbesök med ytterligare
514 belastning på akuten, längre vistelsetider på sjukhus
515 samt etisk stress och frustration för personalen. Si-
516 tuationer med patienter i korridorerna, utan möjlighet
517 att kontakta personalen, tillgång till avskildhet, toa-
518 letter eller hjälp, icke medicinskt motiverade flyttar
519 av sköra patienter och mycket små marginaler för
520 misstag är inte ett rimligt sätt att bedriva sjukvård på
521 varken för patienter eller personal. Ingen ska behöva
522 övernatta på en akutmottagning.

523
524 För att öka antalet vårdplatser behövs mer kompe-
525 tens, fler kollegor, inom vården. För att fler ska vilja
526 och kunna arbeta inom vården behövs bättre arbets-
527 villkor. Utan denna förändring kan inte vårdplatsbris-
528 ten lösas: problemet ligger inte i att de som arbetar,
529 arbetar för lite, utan att de är för få.

530 531 **Den nära vården**

532 Den reform som sjukvården genomgår på nationellt
533 plan utgår från en offentlig utredning med titeln
534 *Den nära vården*. Reformen är tänkt att göra vården
535 tillgänglig, väl samordnad och med sin grund i primär-
536 vården. Samarbetet mellan regioner och kommuner
537 ska stärkas och patienten ska vara delaktig i sin
538 behandling och ha god förståelse, insyn och makt
539 över sin behandling. Det är positivt och centralt hela
540 vägen från förlossningsvård till brytpunktssamtal: att
541 patient och närstående är informerade och känner
542 sig trygga i sin vård och får möjlighet till delaktighet.

543
544 Det är också positivt med ett starkt patientinfly-
545 tande, samordning är oerhört viktigt inom vård och
546 omvårdnad och primärvården behöver stärkas för att
547 kunna utföra sitt uppdrag. Men det är också viktigt
548 att i omställningen se till att ansvaret för den egna
549 hälsan och vården inte flyttas över på individen, att
550 digitaliseringen utnyttjas men att digital kompetens
551 inte blir ett måste för att kunna få god vård och att
552 det inte blir ett tvång att göra sitt hem till vårdplats
553 eller sina anhöriga till vårdare.

554
555 Idag ser vi en utveckling mot att alltmer vård ska
556 utföras i eller nära hemmet. Det finns risker i att
557 accelerera arbetet med att förflytta mer vård till

558 hemmen när sjukhusen och primärvården är underfi-
559 nansierade. Vård i hemmet ska vara en valmöjlighet,
560 inte ett tvång. En persons egen säng i hemmet är
561 inte att automatiskt räkna som en vårdplats. Idag är
562 ofrivillig ensamhet ett stort och växande problem
563 som ökar människors utsatthet för både psykisk och
564 fysisk ohälsa. Att bli vårdad i hemmet kan riskera
565 att inte bara sätta stor press på anhöriga men också
566 att minska sociala kontakter som i sig kan förbättra
567 hälsosituationen. Den stabilitet som sjukhus kan
568 erbjuda vad gäller t.ex. elförsörjning till utrustning
569 och tillgång till digital infrastruktur finns exempelvis
570 inte heller i alla hem.

571
572 Det medicinska och sociala behovet ska alltid styra
573 för att den enskilda patienten ska få sina behov
574 tillgodosedda. Antalet vårdplatser behöver öka och
575 kapaciteten höjas på de skånska sjukhusen. Utveck-
576 lingen av den nära vården är intimt sammankopplad
577 med en upprustning av äldreomsorgen och kommu-
578 nernas vård. Samverkan mellan kommun och region
579 är en förutsättning för att detta ska fungera, och här
580 behöver stora satsningar göras i välfärden. Utan rejä-
581 la satsningar inom hela sektorn finns det en stor risk
582 att arbetet med den nära vården blir en anhängigfälla
583 där framförallt kvinnor förväntas ta större ansvar för
584 sina anhöriga och att människor hamnar i en situa-
585 tion med än mindre av den livsviktiga kontakten med
586 andra människor. Det är ett hot mot jämställdheten
587 och en försvagning, inte en förbättring, av välfärden.

588 589 **Primärvård**

590 Primärvården är den första instans som ska ta emot
591 människor i behov av vård. Den behöver både finnas
592 till hjälp som ingång till andra specialiteter, sam-
593 ordning, behandling vid enklare sjukdomar och vid
594 återbesök, kroniska sjukdomstillstånd och längre
595 behandlingar med kontinuitet och stabilitet i verk-
596 samheten.

597
598 Primärvård ska inte vara en marknad. Den tving-
599 ande Lagen om Valfrihet (LOV) som ger företag fri
600 etableringsrätt att öppna vårdcentraler där de vill
601 främjar inte en jämlik tillgång för alla invånare. För
602 att utveckla den skånska primärvården behöver fler
603 vårdcentraler etableras och/eller växa i områden där
604 tillgängligheten är för låg. Ett bra sätt att göra det är
605 att kartlägga behoven av vård i olika delar av regio-
606 nen och se till att vårdcentraler finns där behoven
607 finns, inte bara där privata vårdgivare ser möjlighet till
608 vinst. LOV:en behöver tas bort ur sjukvårdssystemet
609 för att kunna fördela resurserna till de som behöver
610 dem mest.

613 Återinförande av ett områdesansvar som gäller
614 även privat drivna vårdcentraler är särskilt viktigt
615 vad gäller avtal med kommunerna. Samarbetet inom
616 primärvården måste stärkas så att vårdcentraler på
617 mindre tätbefolkade ställen kan utnyttja de resurser
618 som finns, så att fler kan få tillgång till läkare även när
619 det finns svårigheter att rekrytera t.ex. allmänläkare.
620 Primärvården måste också befrias från de resul-
621 tatkrav som funnits under många år. Den är inte ett
622 företag.

624 För att primärvården ska fungera och för att verk-
625 samheten ska hålla hög kvalitet behöver istället
626 personalsituationen ses över. Den höga arbetsbe-
627 lastningen och ständiga besparingskrav har lett till
628 för höga sjukskrivningstal samtidigt som det saknas
629 alltför många specialister. Kompetenserna på vård-
630 centralerna behöver också utvidgas: det ska gå att
631 få hjälp med såväl fysiska som psykiska besvär inom
632 primärvården. I Skåne är det exempelvis svårt att
633 få hjälp med psykisk ohälsa om man bor i nordöstra
634 Skåne, där de privata aktörerna inom psykiatrivård-
635 valet valt att inte ha sina verksamheter. Detta är ett
636 tydligt exempel på varför det är viktigt att vården är
637 sammanhållen. Oavsett var man bor i Skåne ska man
638 ha rätt till en god jämlik vård efter behov.

640 Ett sätt att stärka folkhälsoperspektivet i arbetet
641 inom primärvården och sätta fokus på jämlik hälsa
642 är att skapa specialisttjänster för utbildade inom
643 socialmedicin. De är utbildade för att se människors
644 hälsa och sjukdom i samspel med det övriga samhäl-
645 let. I dagsläget finns det bara ca 50 specialister inom
646 området i hela landet, och bara fyra utbildningsplat-
647 ser. Över hälften av de färdigutbildade är över 65 år
648 eller äldre. Regeringen har tillsatt en utredning med
649 syfte att skapa fler utbildningstjänster inom social-
650 medicin, det vore mycket positivt att utvidga dessa
651 kompetenser i Skåne!

652 **Jämlikhet i praktiken**

653 Vänsterpartiet kämpar för att alla ska ha rätt till
654 en god hälsa. Så är det inte idag. Men för att skapa
655 ett samhälle där människors hälsa är god oavsett
656 vem man är behöver samhället som helhet arbeta i
657 samma riktning. Sjukvården har en viktig roll i detta,
658 men hela samhället måste bidra. Hur samhället är
659 utformat i sin helhet påverkar. Samhällets hierarkier
660 verkar också inom vårdsfären. Klass, kön, könsiden-
661 titet, ålder, härkomst, sexuell läggning, funktions-
662 variation och religion spelar roll i vilka erfarenheter
663 vi kommer att få, även inom vården. En del av detta
664 handlar om direkt diskriminering, så som rasism eller
665 sexism vid direkt bemötande. Andra finns inbyggda
666 i strukturen, i vilka sjukdomar det forskats mest på
667

668 i symptom och behandling där män varit norm och
669 läkemedels verkningar och biverkningar kartlagts
670 efter det. Att arbeta för en god hälsa och vård på lika
671 villkor är också att belysa de maktstrukturer som
672 finns och arbeta för att förändra dem. Först då kan vi
673 få en god vård för alla.

674
675 Det är också viktigt att inte medikalisera strukturella
676 problem. Kvinnors psykiska ohälsa beror exempelvis
677 ofta på en arbetsmiljö som inte fungerar, men också
678 på den ojämställdhet som finns i samhället där kvin-
679 nor tar ett större omvårdande ansvar både på arbetet
680 och i hemmet. Snabba insatser utan långa väntetider
681 är viktigt för den enskilda, och för samhället är det
682 avgörande att utvecklingen inom sjukförsäkring går
683 framåt så att även kvinnor kan få ekonomiskt stöd
684 under sjukskrivningar med t.ex. smärtsymtom. För
685 att kvinnors hälsa generellt ska blir bättre är det
686 avgörande att utvecklingen mot ett mer jämställt
687 samhälle går snabbare.

688
689 En praktisk åtgärd för att utjämna den ekonomiska
690 tillgängligheten är att ta bort patientavgifterna på
691 sjukvårdsbesök, och att stryka straffavgifterna när
692 man missat en tid. Att vården kostar ska aldrig vara
693 det som gör att en person inte söker vård. Straf-
694 favgifterna har visat sig ha väldigt lite påverkan för
695 hur många som missar sin tid: det är inte det som är
696 avgörande. Det riskerar istället att i vissa fall bygga
697 upp skulder för enskilda som är svåra att ta sig ur.

698
699 Även om regionerna har ansvaret för att ha hand
700 om sjukvården, finns det vissa frågor som staten
701 behöver kunna samordna nationellt för att säkerstäl-
702 la jämlikhet. Ett exempel syns i cancerläkemedel, där
703 priserna på de senaste medicinerna kan vara väldigt
704 höga. Där kan staten inrätta en fond som regionerna
705 kan ansöka ur, så att patienter inte riskerar att inte få
706 den bästa behandlingen för sin cancersjukdom för
707 att de bor i en region som inte har råd med inköpen.
708 Det är också på nationell nivå som de nödvändiga
709 lagändringarna behöver införas som avskaffar
710 marknadsvården, förbjuder vinster inom välfärden
711 och sätter stopp för den fria etableringsrätten som
712 motarbetar folkhälsomålen.

713
714 Viktiga aspekter att ha med sig handlar om tillit,
715 kontaktsätt, läsförståelse av medicinska termer och
716 hur man känner sig trygg i kontakt med vården. Här
717 är det inte patienten som bär ansvaret, utan regionen
718 som behöver anpassa sitt arbetssätt efter patien-
719 tens behov.

723 **En rättighet som inte alltid är självklar**

724 Trots att tillgång till vård efter behov är ett krav är det
725 i verkligheten svårt för vissa grupper att nå till sjuk-
726 vården. Det kan handla om personer som är hemlösa,
727 personer som befinner sig i en asylprocess, EU-mig-
728 ranter eller människor som förvägrats permanent
729 uppehållstillstånd på grund av migrationslagstiftning.
730 Oavsett medborgerlig status har alla människor
731 enligt svensk lag rätt till vård inom regionen. Kunska-
732 pen kring detta är bristfällig hos många av de som
733 jobbar inom vården, eftersom information om dessa
734 patientgruppers rättigheter inte har prioriterats. Det
735 ska vara en självklarhet att alla i regionen får den vård
736 de har rätt till.

737
738 Rätten till tolk är helt grundläggande för att se till
739 att alla får vård efter behov. Det är viktigt att det är
740 utbildade tolkar som sköter kommunikationen och
741 att ansvaret inte läggs på sjukvårdspersonalen, även
742 om de har språkkompetensen. Att barn och andra
743 anhöriga tvingas tolka åt en patient är bland annat
744 förbjudet enligt barnkonventionen, men tyvärr är det
745 relativt vanligt.

746
747 Att följa med som känslomässigt stöd ska alltid vara
748 möjligt för vänner och anhöriga, men att förmedla
749 den medicinska förståelsen är inte ett ansvar som
750 ska behöva vila på dem. Kan man som patient inte
751 göra sig förstådd kan vårdbehovet inte göras klart
752 och ens rättigheter kränks. Dagens system med upp-
753 handlade tolkar från olika tolkförmedlingar fungerar
754 dåligt med avvikelser upp emot var femte tillfälle
755 (2018). Region Skåne behöver istället bygga upp en
756 egen pool av offentligt anställda tolkar, gärna sjuk-
757 vårdstolkar, som kan användas av hela den skånska
758 vården.

759
760 Människor med hbtqi-tillhörighet löper idag större
761 risk att uppleva dåligt bemötande från sjukvården,
762 både vad gäller somatisk vård och psykiatri. För grup-
763 pen med könsdysfori är köerna till könskorrigering
764 utredning och behandling orimligt långa och tillgäng-
765 lighet och kunskap inom psykiatri och annan vård
766 innan och under behandling för låg. Tillgängligheten
767 för personer med könsdysfori behöver förbättras
768 och vårdpersonalens kompetens inom hbtqi-om-
769 rådet höjas genom planerade, riktade insatser i
770 regionen.

771 772 **Digitalisering inom vården –** 773 **möjligheter och begränsningar**

774 Digitaliseringen inom sjukvården har tagit stora kliv
775 framåt under de senaste åren. Merparten av den
776 digitala utvecklingen är mycket positiv och förenk-
777 lar för människor att skaffa information och göra

778 enklare vårdärenden digitalt. Införandet av Skånes
779 digitala vårdssystem (med bland annat gemensamma
780 patientjournaler) är väldigt efterlängtat. Men det är
781 också viktigt att jämlikhet är en avgörande faktor i
782 den större utvecklingen.

783
784 Alla har nämligen inte tillgång till eller kan inte han-
785 tera den teknologi som krävs. Det behöver finnas
786 alternativ och tid för patienter att anamma nya digita-
787 la verktyg, precis som det behövs tid för personalen
788 att använda och utbilda sig kring de lösningar man
789 nyttjar. I Sverige finns ett digitalt utanförskap bland
790 grupper som ofta har ett stort vårdbehov, vilket ock-
791 så behöver övervägas i införandet av digitala verktyg
792 generellt.

793
794 Under Coronapandemin har deltagandet på internet
795 ökat, och av de internetanvändare som är 76 år eller
796 äldre har nära 7 av 10 nyttjat någon digital vårdtjänst
797 i slutet av 2020. I takt med att allt fler vårdverktyg
798 blir digitala behöver det finnas kunskap och resurser
799 för att se till att de lösningar som kan behövas för
800 att ta del av vårdsystemen finns på plats och kan
801 användas av den som behöver dem. Verktygen som
802 krävs, t.ex. smarta telefoner, bör räknas som medi-
803 cinska hjälpmedel för att ingen ska bli utesluten från
804 vård på grund av höga egenavgifter. Byggnationen
805 av bredband i hela Skåne behöver också skyndas på:
806 om detta inte görs finns det risk att digitaliseringen
807 av vården förstärker ojämlikhet istället för tvärt om.

808
809 Även inom den psykiatriska vården behöver man ta
810 tillvara tekniska landvinningar och öka tillgänglighe-
811 ten för de som vill via chattfunktioner och digitala
812 möten. Precis som inom all vård är det viktigt att det
813 ses som ett komplement till mänskliga möten och att
814 det inte helt ersätter personlig kontakt. Den ökade
815 förskrivning av läkemedel mot exempelvis depres-
816 sion, ADHD och ångest som getts unga patienter hos
817 s.k. digitala nätläkare behöver följas upp och regio-
818 nen måste säkerställa att patientsäkerheten håller
819 hela vägen.

820 821 **Förebyggande åtgärder:** 822 **att upptäcka risker och förhindra sjukdom**

823 Många hälsoproblem kan förebyggas om de blir upp-
824 täckta i tid. Den forskning som gjorts på många av
825 våra stora folkhälsosjukdomar har lett till behandling-
826 ar som, vid tidig upptäckt, kan hindra att personen
827 som bär på den alls behöver bli sjuk. Åtgärderna kan
828 vara generella, som att motionera eller att undvika
829 rökning. Andra är specifika och kan innebära en mer
830 långvarig medicinering av t.ex. hjärt- och kärlsjukdo-
831 mar för att förhindra symptom. Andra förebyggande
832 åtgärder handlar om att bygga hälsosamma omgiv-

833 ningar med mindre avgaser och frisk luft.
 834 Jämlig tillgång till de satsningar som görs är väldigt
 835 viktig. Civilsamhället har en stor roll i att engagera
 836 människor i allt från sociala aktiviteter till fysisk rörelse
 837 och lärande, vilket alltsammans har en viktig roll
 838 för hälsan. Eftersom människor är olika är bredden
 839 en förutsättning för att inkludera så många som
 840 möjligt.

841
 842 Ofrivillig ensamhet är ett stort hälsoproblem i
 843 samhället idag. Förutom att vara en tung psykisk
 844 belastning för individen ökar också risken för andra
 845 sjukdomar. Långvarig ofrivillig ensamhet fungerar
 846 som en ständig, lågintensiv stress som i forskningen
 847 uppskattas leda till lika stor dödlighet som hjärt-kärl-
 848 sjukdomar samtidigt som det innebär en ökad risk
 849 för att utveckla just den typen av sjukdomar. Ofrivillig
 850 social isolering ses som dubbelt så farlig som fetma,
 851 farligare än stillasittande och lika skadligt för hälsan
 852 som alkoholism eller att röka 15 cigaretter per dag.
 853 Vänsterpartiet vill att regionen ska stärka sitt arbete
 854 kring folkhälsa och förebyggande arbete genom att
 855 tillsammans med andra arbeta efter en strategi mot
 856 ensamhet. Det finns goda exempel i Storbritannien
 857 och Danmark.

858
 859 Just tidig upptäckt av sjukdom är en viktig faktor. En
 860 metod för att undersöka ett större antal människor
 861 för att hitta förstadium till en sjukdom, eller för att
 862 upptäcka en sjukdom innan den har gett symtom är
 863 screening. Det finns flera stora, nationella screening-
 864 program, som mammografi för att upptäcka bröst-
 865 cancer, och några där inte alla regioner kommit igång,
 866 som prostatascreening som startat upp i Skåne.
 867 Screeningverksamheterna räddar liv och är en viktig
 868 insats för tidig upptäckt av cancer. Cancerfonden har
 869 visat på att det finns stora skillnader i hur screen-
 870 ingverksamheten når ut i olika delar av landet, men
 871 också att människor med lägre utbildning och lägre
 872 inkomster i lägre grad deltar i programmen. Skåne
 873 hamnar på plats 17 av 21 i Cancerfondens undersök-
 874 ning av hur högt deltagande regionerna har i scre-
 875 ening för livmoderhalscancer och bröstcancer. Oro
 876 och brist på kunskap är anledningar som gör att inte
 877 alla deltar. Vänsterpartiet vill att regionen tar fram en
 878 handlingsplan för att se till att screeningverksamhe-
 879 terna når alla invånare.

881 **Ambulanser och sjuktransporter**

882 I Skåne är hälften av ambulansverksamheten i privat
 883 regi. Så vill inte vi i Vänsterpartiet ha det. All ambulans-
 884 verksamhet bör drivas i offentlig regi.

885
 886 I regionen finns erfarenhet av privata verksamheter
 887 som över en natt gått i konkurs. Rätten till ambulans

888 när man behöver det är inget som marknaden ska
 889 hantera. När konkursen var ett faktum fick regionen
 890 plocka upp verksamheten i tre fjärdedelar av Skåne
 891 över en natt och för en kostnad på 49 miljoner av
 892 skattebetalarnas pengar. Idag har företaget som
 893 har hand om den privata ambulansverksamheten
 894 personalproblem för att de inte uppfyller kollektiv-
 895 avtalen och har därför tvingats låta ambulanser stå
 896 stilla på grund av personalbrist. Trots att samma
 897 företag inte uppfyllt målen för verksamheten blev
 898 avtalet förlängt, något som blivit kritiserat av fackligt
 899 huvudskyddsombud.

900
 901 Som invånare måste man kunna lita på att en ambu-
 902 lans alltid kan komma när man behöver den – både
 903 för fysiska problem och för psykiska problem. Istället
 904 förlängs väntetiderna och ingen av de skånska
 905 kommunerna lever upp till målet att 90 procent av
 906 ambulanserna ska komma inom 20 minuter. Instäl-
 907 letiderna blir dessutom längre och längre.

909 **Tandvård**

910 Tandhälsa är en viktig del av folkhälsan och Sverige
 911 har en lång historia av brett täckande vård för alla
 912 åldrar inom tandhälsan. Forskning visar samband
 913 mellan olika typer av muninfektioner och andra all-
 914 varliga hälsoproblem. Munhälsan kan visa hur resten
 915 av kroppen mår och vara bra att ha koll på för att inte
 916 riskera att drabbas av andra sjukdomar.

917
 918 För att göra det på ett bra sätt behöver tandvården
 919 och sjukvården samarbeta tätt. Folk tandvården drivs
 920 idag som ett eget bolag som är uppdelat i vårdval.
 921 Helheten borde istället drivas i offentlig regi, inte vara
 922 utformad efter vinstmaximering utan efter behov
 923 och dessutom ingå i högkostnadsskyddet. Varken
 924 pensionärer eller andra ska behöva ta ut lån för att
 925 täcka tandläkarräkningen. Det ska vara självklart
 926 att alla har råd att slippa smärta eller svårigheter att
 927 få i sig mat på grund utav problem med tänderna.
 928 Tänderna är en del av kroppen!

929
 930 På samma sätt måste det finnas god tillgänglighet
 931 till både akut-, specialist- och allmäntandvård. Långa
 932 köer har gjort att vissa mottagningar inte längre
 933 listar patienter och människor riskerar att stå utan
 934 tandvård under långa perioder. Det behövs stora
 935 förändringar i hur tandvården är ordnad för att kunna
 936 garanteras allas lika rätt till tandhälsa precis som
 937 annan hälsa. Detta är en avgörande fråga för Vän-
 938 sterpartiet både i riksdagen och i regionen.

940 **Psykisk ohälsa och psykiatri**

941 Den psykiska ohälsan ökar idag och sociala orsaker
 942 är ofta grund till att människor mår allt sämre. Det

943 förebyggande arbetet är lika viktigt inom psykisk
944 hälsa som inom fysisk, och ett nära samarbete med
945 fler delar än sjukvården är viktiga. När det kommer till
946 vård är det viktigt att mottagandet blir lika självklart
947 som vid fysiska problem, att trösklarna är låga och
948 ingångarna lätta att hitta. De människor som är i
949 behov av den psykiatriska vården har bäst möjlighet
950 att bedöma om den fungerar och ska därför också ha
951 ett större inflytande över hur den utförs.

952
953 Psykiatrin är en av de delar inom vården som tappat
954 flest vårdplatser, trots ökande ohälsa och ökande
955 befolkning. Det, och brist på personal, gör att köerna
956 inom psykiatrin är långa för många diagnoser. Det
957 orsakar onödigt lidande och risk för förvärrade
958 sjukdomstillstånd. Det måste finnas en väl utbyggd
959 sammanhållen specialistvård med mycket bättre
960 tillgänglighet än idag runt om i hela Skåne.

961
962 I pandemins spår har ungas psykiska ohälsa ökat och
963 pressen ökat på barn- och ungdomspsykiatrin. Under
964 pressade perioder har man haft sju fler barn inskriv-
965 na på den barn- och ungdomspsykiatriska akut-
966 mottagningen än vad man har vårdplatser – en helt
967 ohållbar överbeläggning. Även för barn och ungas
968 psykiska hälsa är det viktigt med förebyggande stöd i
969 fler av de miljöer som barn och unga vistas i dagligen.
970 Samarbete med kommunerna behöver stärkas och
971 regionen arbeta tillsammans med skolan, elevhälsan,
972 ungdomsmottagningarna, kommunernas fritidsverk-
973 samhet och barn- och ungdomspsykiatrin, som alla
974 bidrar med olika kompetenser och ingångar.

975
976 Samtidigt finns det vårdval inom delar av psykiatrin.
977 Ett exempel syns inom neuropsykiatriska utredning-
978 ar, där kan företagen plocka ut vinst samtidigt som
979 vården splittras upp efter enskilda diagnoser. Årsrap-
980 porter från ett företag som gör utredningar av ADHD
981 hos barn visar att man tog ut vinster på över 30
982 procent: en tredjedel av de skattepengar som skulle
983 gå till barnen gick till ägarvinst. Många av företagen
984 har dessutom täta band till läkemedelsindustrin. I ett
985 sådant system finns en tydlig risk att möjligheten till
986 vinst ökar antalet utredningar och diagnoser, oavsett
987 barnens mående. Ungas psykiska hälsa ska vara fri
988 från vinstjakt. Alla sökande ska få samma chans att
989 möta team med bred medicinsk kompetens inom
990 den offentliga vården. Barns rätt till sin hälsa ska inte
991 vara en marknad för vissa att göra vinst på.

992
993 Många både barn och vuxna som anländer till Sverige
994 bär med sig trauman från krig och tid på flykt. Det
995 måste finnas ett fungerande stöd för människor som
996 lever med trauma. Röda Korsets arbete inom områ-
997 det är jätteviktigt, och fler former av behandlingar

998 behöver utvecklas för att möta alla de behov som
999 finns. Praktisk tjänstgöring för psykologer är ett sätt
1000 att stötta upp vården för exempelvis posttraumatiskt
1001 stressyndrom där man i dagsläget kan få vänta länge
1002 på hjälp.

1003 1004 **God vård för beroendesjukdom**

1005 Beroendesjukdom är en sjukdom som kan drabba
1006 vem som helst och som ofta kan sätta en stor press
1007 inte bara på personen som är direkt drabbad, utan
1008 också på vänner och anhöriga. Det är jätteviktigt att
1009 vården utformas utan moraliska pekpinningar och byg-
1010 ger på metoder som fastslaget fungerar för att ge ett
1011 gott stöd. Behandlingsmetoderna behöver vara bre-
1012 da och öppna för utvärdering och utveckling utifrån
1013 synpunkter från patient- och brukarföreningar, och
1014 medicinsk forskning. Det ska heller inte spela någon
1015 roll hur gammal du är när du drabbas, mottagning-
1016 arna för barn och unga vuxna fyller en oerhört viktig
1017 funktion. Grupper som är extra utsatta för riskbruk
1018 och psykisk ohälsa behöver också prioriteras extra,
1019 så som ungdomar och vuxna med hbtqi+-tillhörighet.

1020
1021 De program som finns behöver dokumentera hur
1022 många deltagare de har och har haft – det är ett
1023 stort problem att det idag inte finns någon fastställd
1024 bild av hur stora behoven egentligen är. För att alla
1025 ska kunna få hjälp är information om de som fallit ur
1026 behandlingsprogram väldigt viktig.

1027
1028 Idag är beroendevården uppdelad inom olika vårdval
1029 och människor med blandade problem riskerar att
1030 hamna mellan stolarna hos de många myndigheter
1031 och delar av vården som är inblandade. På sikt be-
1032 höver också denna del av vården ligga inom offent-
1033 lig regi för att se till att det finns goda samarbeten
1034 mellan alla vårdinstanser, kommun och socialtjänst
1035 för målgruppens bästa. Beroendesjukdomar som
1036 missbruk, spelberoende och samsjuklighet måste
1037 uppmärksammas och samarbetet mellan akutsjuk-
1038 vården, beroendecentrum, vårdhem och myndighe-
1039 ter behöver bli ännu bättre.

1040 1041 **Våld**

1042 Alla har rätt till ett liv fritt från våld, trots detta är våld
1043 ett stort samhällsproblem. Våld i nära relationer är
1044 dessutom ett folkhälsoproblem där kvinnor och barn
1045 är de främst utsatta. Region Skånes ansvar ligger
1046 både i att upptäcka, förebygga och behandla följder
1047 av våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor
1048 och barn. Arbetet ska ske i möte med sjukvård och
1049 tandvård, i planering av trygga miljöer och i samver-
1050 kan med kommuner, socialtjänst och i berörda fall
1051 skolor. Det är viktigt att de rutiner som finns också
1052 används, inte minst för att upptäcka om det finns

1053 barn i närhet till våldsdrabbade. I det större perspek-
1054 tivet krävs en samhällsförändring kring hur maskuli-
1055 nitet formas inom könsmaktsordningen.

1056

1057 **Samlade mål för sjukvården**

- 1058 • Att Region Skåne återtar all sjukvård i egen regi
- 1059 • Att all sjukvård ska bli helt avgiftsfri för patienten
- 1060 • Att inga skattemedel i Region Skåne ska bli till
- 1061 vinster i privata företag
- 1062 • Att sjukvården finns i hela Skåne för att garantera
- 1063 jämlik vård i hela regionen.
- 1064 • Att New Public Management avvecklas som styr-
- 1065 metod i Region Skåne
- 1066 • Att Region Skåne inför tillitsbaserad styrning
- 1067 • Att Region Skåne ökar antalet vårdplatser
- 1068 • Att alla patienter i Region Skåne ska vara delaktig
- 1069 i sin behandling och ha god förståelse, insyn och
- 1070 makt över sin behandling
- 1071 • Att Lagen om valfrihet (LOV) ändras i riksdagen
- 1072 så att regionerna inte är tvingade att privatisera
- 1073 primärvården
- 1074 • Att den skånska vården ska vara fri från diskrimi-
- 1075 nering och människor ska kunna få stöd, behand-
- 1076 ling och vård på lika villkor oavsett vem man är
- 1077 • Att digitaliseringen av vården sker så att en jämlik
- 1078 tillgång garanteras
- 1079 • Att Region Skåne upplöser Folk tandvården AB
- 1080 och övertar verksamheten i egen regi
- 1081 • Att psykiatrisk vård finns tillgänglig inom primär-
- 1082 vården och att väntetider till slutenvården kortas
- 1083 • Att tillgången till psykiatrisk vård ska vara jämlik i
- 1084 hela Skåne
- 1085 • Att det finns välfungerande rutiner inom all verk-
- 1086 samhet för att upptäcka, förebygga och behandla
- 1087 våld i nära relationer

1088

1089

1090 **Regional utveckling och kultur**

1091

1092 **Regionens utvecklingsansvar**

1093 Vänsterpartiet vill att alla i hela Skåne ska ha möjlig-
1094 heter att leva goda liv oavsett var man bor. Regionen
1095 är en viktig aktör för att detta ska bli verklighet.
1096 Region Skånes utvecklingsuppdrag är brett och om-
1097 fattar bland annat klimatsmart utveckling i regionen,
1098 arbetsmarknadsutveckling och hållbar infrastruktur
1099 för framtiden. Regionens ansvar för klimatfrågan kan
1100 inte förbises när val görs inom transportutveckling,
1101 energiförsörjning, skyddande av miljöer, katastrofber-
1102 edskap eller företagsstöd. I många situationer hand-
1103 lar valen om prioriteringar: vilka intressen som sätts
1104 främst i processerna i stora projekt. I Region Skåne
1105 sätts ofta utsläppssänkande åtgärder politiskt som
1106 motpol till exempelvis näringslivets intressen. Det
1107 ses som ett hot mot regional utveckling att förändra

1108 tillväxtmål och att vara stöttande till de regionala
1109 företagen ses som likställt med att inte "ge vika" för
1110 miljöskyddande begränsningar på deras verksamhet.
1111 Det är ett synsätt som behöver förändras i grunden.
1112 Klimatfrågan övergriper alla andra frågor och är
1113 avgörande för framtiden. Att omställningen kommer
1114 att kosta pengar är visserligen helt och fullt sant,
1115 men det är kostnader som är minimala i jämförelse
1116 med vad stegrande klimatförändringars effekter
1117 kommer att kosta samhället, både ekonomiskt och
1118 för liv och trygghet. En hållbar samhällsomställning
1119 och ett konstant, aktivt bekämpande av miljöför-
1120 störande utsläpp behöver vara av högsta prioritet
1121 och en målsättning som är del av alla projekt inom
1122 regional utveckling.

1123

1124 Den regionala utvecklingen behöver vara en motor i
1125 samhällsomställningen, en omställning där närings-
1126 livet och företagen är viktiga aktörer. Den gröna
1127 omställningen gör vi tillsammans, för att det är ett
1128 måste, och för att vi har ett långsiktigt gemensamt
1129 mål om att minska klimatkrisens verkningar lokalt
1130 och globalt. Kortsiktiga finansiella mål om tillväxt inn-
1131 an vi påbörjar samhällsomställningen är inte aktuella.
1132 Tillväxten behöver ske genom aktiv omställning, inte
1133 genom förnekelse av allvaret i klimatfrågan eller för-
1134 hoppningar om tekniska lösningar som ännu inte är
1135 uppfunna eller redo att användas i stor skala. Här har
1136 regionen en viktig roll att spela som samarbetspart-
1137 ner för näringslivet och genom att låta sin egen verk-
1138 samhet vara förebild för klimatmässig hållbarhet.

1139

1140 Under många år har den skånska landsbygden tving-
1141 ats in i en urholkning av samhällsservicen. Regionen
1142 har en viktig roll här: i att kräva förändring i fördelning
1143 från regeringen, i att styra kollektivtrafik, sjukvård
1144 och satsningar så att servicen blir tillgänglig var du
1145 än bor. Detta är viktigt för Vänsterpartiet till skillnad
1146 från andra krafter som snarare vill satsa på fortsatt
1147 tillväxt i redan stora centrum i regionen.

1148

1149 Befolkningsökningen i Skåne sker såväl i städerna
1150 som på landsbygden. Sociala strukturer behövs som
1151 gör det möjligt för medborgarna att få sina dagliga
1152 servicebehov tillfredsställda inom sitt närområde.
1153 Med levande byar som har fungerande service
1154 minskar antalet korta bilresor. Den dynamik som en
1155 gång funnits i många lokalsamhällen behöver stötts
1156 genom samhällsomställningen för att hela Skåne ska
1157 kunna leva.

1158

1159 Skåne är en av de regioner i Sverige som har lägst
1160 sysselsättningsgrad. Varken arbetslöshet eller
1161 annan utsatthet slår jämt mot de skånska invånarna.
1162 Klasstillhörighet, bakgrund och bostadsort påverkar

1163 i hög grad hur exempelvis konjunkturförändringar
1164 kan påverka din vardag. I Skåne idag ser vi hur de
1165 ekonomiska klyftorna växer. Regionen rör inte själv
1166 över alla områden som påverkar jämlikheten i Skåne,
1167 men de samarbeten som finns inom exempelvis
1168 arbetsmarknadsåtgärder, utbildningsinsatser, infra-
1169 strukturplanering, planarbete och klimatsamverkan
1170 behöver stärkas utifrån ett jämlikhetsperspektiv. Det
1171 är viktigt att värdera åtgärder och utvecklingsområ-
1172 den efter vilka effekter de har på olika grupper och
1173 arbeta brett mot en långsiktigt mer jämställd och
1174 jämlik region.

1175
1176 Arbetare som idag är anställda inom privata företag
1177 och offentlig verksamhet som anpassas bort från
1178 fossilberoende ska inte drabbas av arbetslöshet.
1179 Deras yrkeskompetens är viktig i den gröna omställ-
1180 ningen. För att kunna hantera de nya gröna jobben
1181 behövs massiva satsningar på omställningsstöd,
1182 kompetensutveckling och utbildning i vad hållbar
1183 samhällsutveckling innebär. Arbetsförmedlingen,
1184 facket, arbetsgivarna utbildningsanordnare behöver
1185 påbörja kartläggningen av kompetensbehov och
1186 utbildning av medarbetare som ska sköta framtidens
1187 gröna jobb. En stor del av Skånes delmål mot att bli
1188 en fossilfri region kräver innovativa lösningar som
1189 kan stöttas genom utbildning och projekt. Arbets-
1190 marknaden inom teknik och kunskapsutveckling har
1191 potential och det finns utrymme för att skapa nya
1192 arbeten inom energisektorn.

1193 **Folkbildning, utbildning, fortbildning**

1194 En viktig del av regionens arbetsmarknads- och
1195 folkhälsoansvar finns i samarbetet mellan folkhög-
1196 skolor, studieförbund och andra utbildningsaktörer.
1197 Sverige har en lång tradition av folkbildning som
1198 byggt på idén om att samhället blir bättre och mer
1199 demokratiskt genom folkbildning, lite oavsett vad
1200 enstaka personer sedan arbetar med. Folkrörelserna
1201 är en jätteviktig del av detta. Studieförbunden och
1202 folkhögskolorna fyller viktiga funktioner i att bilda,
1203 utbilda och ge möjlighet till utövande inom kultur,
1204 språk och yrkeskunskaper. Kurser, utbildningar och
1205 studiecirkel har utbildande, underhållande, fortbil-
1206 dande och sysselsättande egenskaper inom oräk-
1207 neliga ämnesområden, de utgör mötesplatser och
1208 plattformar för kunskaps- och erfarenhetsutbyte för
1209 alla åldrar.

1210
1211
1212 Folkbildningens infrastruktur är väletablerad och in-
1213 arbetad i alla delar av Skåne. Det finns aktiva studie-
1214 förbund i så gott som varje liten ort. Så behöver det
1215 kunna fortsätta vara. Det regionala stödet behövs
1216 för att ge goda möjligheter för folk att kunna gå ut-
1217 bildningar, studiecirkel, utveckla sina intressen och

1218 interagera på ett brett samhälleligt plan. De senaste
1219 åren har ersättningarna för folkhögskolorna i Skåne
1220 legat stilla. och den faktiska ersättningen som be-
1221 talas ut från regionen ligger nu långt under Sveriges
1222 Kommuner och Regioners rekommenderade nivåer.
1223 Taket för den samlade ersättningen behöver höjas så
1224 att folkhögskolorna kan fortsätta sitt viktiga arbete.
1225 Det är en jätteviktig del av regionens kompetenshöj-
1226 ning- och försörjning.

1227
1228 Folkhögskolorna har långvariga erfarenheter
1229 och goda kunskaper kring utbildningsinsatser för
1230 människor som idag står utan arbete. Den vuxen-
1231 pedagogiska verksamheten som folkhögskolorna
1232 driver är en bra väg in i samhället för personer som
1233 nyligen flyttat till Sverige. De grundutbildningar
1234 inom olika yrkeskategorier som kan samordnas med
1235 språkstudier och diplomeringskurser är beprövade
1236 och effektiva sätt att tillvarata människors kompe-
1237 tens och ge snabba vägar in i samhället och arbetsli-
1238 vet. Under pandemin har framgångsrika samarbeten
1239 lett till nya yrkeskurser inom bristyrken kunnat starta
1240 upp.

1241 **Att arbeta för mindre belastning på klimatet**

1242 I augusti 2021 släppte FN:s klimatpanel IPCC en ny
1243 rapport om nuläget för klimatkrisen. Den konstatera-
1244 de bland annat att 1,5-gradersmålet riskeras att pas-
1245 seras redan inom 10–20 år och att klimatförändring-
1246 arna måste behandlas som ett direkt hot mot livet
1247 på jorden. Rapportens resultat är glasklara: enorma
1248 utsläppsminskningar krävs, och det fort.

1249
1250
1251 När Parisavtalet tecknades 2015 var världens ledare
1252 överens om att begränsa jordklotets uppvärmning
1253 till maximalt 2 grader, med målet att stanna vid 1,5
1254 grader. Avtalet sa också att de nödvändiga utsläpps-
1255 minskningarna ska ske rättvist och utifrån den
1256 senaste vetenskapen. Klimatpolitiska rådet har tittat
1257 på utsläpp av växthusgaser i Sverige. De har mins-
1258 kat med 26 procent sedan 1990, men minskningen
1259 har bromsat in sedan 2014. De senaste åren har
1260 utsläppsminskningen legat på mindre än 1 %. Under
1261 Covid minskade först de globala utsläppen för att
1262 när smittan lättade istället rusa iväg till ännu högre
1263 nivåer än innan pandemin. Det finns ingen tid för att
1264 sätta upp långsiktiga mål utan kraftiga förändringar i
1265 dagsläget: vi behöver agera nu.

1266
1267 Ett arbetssätt för utsläppsminskningar för kom-
1268 muner och regioner är att arbeta utifrån en koldi-
1269 oxidbudget. Det är en metod som är framtagen av
1270 en grupp sammansatt av ett studentinitiativ från
1271 Uppsala Universitet som samlar personer med
1272 kunskap från olika forskningsområden och konsulter

1273 inom hållbarhet med det uttalade syftet att bidra till
1274 en mer hållbar värld. De började bryta ner Parisav-
1275 talets mål och kom fram till att det mest effektiva
1276 tillvägagångssättet är att koncentrera arbetet till just
1277 minskande av koldioxidutsläpp. Arbetssättet de ut-
1278 vecklat gör det möjligt att kartlägga var koldioxidut-
1279 släppen i varje region och kommun kommer ifrån och
1280 hur utsläppen kan åtgärdas. Alla åtgärder kostnads-
1281 beräknas sedan och följs upp på samma vis som en
1282 ekonomisk årsbudget. Det ger direkta, praktiska mål
1283 som kan prioriteras och planeras årligen. Det som ur-
1284 skiljer koldioxidbudgeten från flertalet av regionens
1285 nuvarande arbetsätt är att den inte bara innefattar
1286 regionens egna verksamheter, utan all verksamhet
1287 baserad i Skåne. På så vis inkluderas alla utsläpp
1288 och målen sätts efter helheten, vilket är ett måste
1289 för klimatet. Flera kommuner och regioner arbetar
1290 redan med eller är på gång med att ta fram sin egen
1291 koldioxidbudget, och Region Skåne borde också anta
1292 arbetssättet med samma principer som Parisavtalet:
1293 med de forskningsmässigt mest effektiva metoder-
1294 na och utifrån ett rättviseperspektiv.

1295
1296 Regionen behöver också stärka sin roll som sam-
1297 verkanspart inom andra samverkansformer, t.ex.
1298 Klimatsamverkan Skåne. Man behöver vara en stark
1299 partner som kan stötta de skånska kommunerna
1300 som samordnare och stöd i kommunala miljöprojekt.
1301 Miljömålen som finns behöver vara tydliga, ambitiö-
1302 sa, tillräckliga och de måste prioriteras starkt så att
1303 de uppnås.

1304 1305 **Att ta ledarskapet för en** 1306 **mer jämlik utveckling**

1307 Det breda ämnesansvaret inom regional utveckling
1308 sträcker sig över väldigt många olika typer av ar-
1309 betsområden. Inom många av dem har regionen inte
1310 huvudansvaret: staten är exempelvis ofta ansvarig
1311 för många av de större infrastruktursatsningarna och
1312 för arbetsmarknadssystemet. Länsstyrelsen arbetar
1313 bland annat med miljöskydd och markanvändning
1314 och kommunerna har en hel del att säga till om kring
1315 vad som händer inom dess gränser. Regionens roll är
1316 därför ofta som en del av större samarbeten mellan
1317 många olika aktörer. Det betyder inte att man inte
1318 har något att säga till om eller saknar möjligheter
1319 att skapa förändring utifrån den positionen, men
1320 det betyder att det krävs ett aktivt ledarskap för
1321 att prioritera hur och i vad regionen behöver vara
1322 drivande. Det behövs också hårda, mätbara mål som
1323 samverkansgrupperna tillsammans ska uppnå inom
1324 ett utsatt tidsspann. Är det ett längre projekt behövs
1325 tydliga delmål som kan utvärderas och följas upp.

1326
1327 Från ett vänsterperspektiv handlar det om att

1328 ständigt se på utvecklingsfrågorna ur ett jämlikhets-
1329 perspektiv. Vilka åtgärder, vilka beslut och projekt
1330 är mest effektiva för att stärka upp där det behövs
1331 som mest? Vilka vita fläckar finns det, vilka blir inte
1332 prioriterade? Utvecklingsarbetet är nära bundet till
1333 folkhälsoarbetet och klimatomställningen: vi behö-
1334 ver arbeta långsiktigt, för hela regionen och med
1335 insatser till de grupper som behöver dem mest och
1336 snabbast. Regionen kan vara ett gott föredöme i
1337 att klimatanpassa sina verksamheter, vara en god
1338 arbetsgivare och se till att resurser fördelas över
1339 regionen så att de kommer alla till del. Man kan vara
1340 drivande i att utbildningsinsatser riktas mot de som
1341 har svårt att få komma in på arbetsmarknaden, att
1342 fackföreningarna blir en självklar del av utbildnings-
1343 satsningar och näringslivsutveckling, att det skapas
1344 många ingångar till jobb inom den offentliga sektorn
1345 där det finns och kommer finnas stora behov av per-
1346 sonal. Man kan skapa långsiktiga finansieringsformer
1347 för att stötta det fria kulturlivet över hela regionen.
1348 Det behövs satsningar på förnyelsebara drivmedel,
1349 och inom biogas finns det exempelvis stor utveck-
1350 lingspotential för både produktion och användning.
1351 De laddningsstationer som finns runt om i Skåne
1352 räcker inte till. I glesbygd där avstånden är längre
1353 behöver laddningsstationer och biogasanläggningar
1354 utvecklas. Ett helt fossilfritt Skåne behöver täcka
1355 mer än bara tätbebyggda områden.

1356
1357 Utvecklingsarbetet har ofta väldigt långa horisonter:
1358 de förändringar som planeras idag kan vara färdig-
1359 ställda om 30-50 år. Det understryker att de behö-
1360 ver göras med stor hänsyn till människa och klimat,
1361 kulturvärden och miljövärden. Samtidigt behöver de
1362 komma igång för att Skåne ska hänga med i utveck-
1363 lingen och i sin omvärld. Som en del av Öresundsregi-
1364 onen är också samarbetet med Danmark viktigt.

1365 1366 **Det skånska resandet**

1367 Människor behöver förflytta sig, och förflytta saker.
1368 För att fortsätta göra det behöver mycket av resan-
1369 det och godstransporterna klimatanpassas. Hur vi vill
1370 skapa en starkare och bättre kollektivtrafik kan du
1371 läsa mer om under avsnittet Kollektivtrafik.
1372 Mycket av all gods- och persontransport från Europa
1373 passerar Skåne på sin väg längre norrut. Järnvägs-
1374 nätet som finns idag är väldigt tungt trafikerat och
1375 behöver byggas ut och rustas upp för att kunna an-
1376 vändas ännu mer - både gods- och persontransport
1377 måste överföras från vägar till räls (och till viss del
1378 sjöfart) för att minska utsläppen. Politikens fokus be-
1379 höver ligga helt på utbyggnaden av järnvägen – inte
1380 på utbyggnationer av motorvägar i Skåne, som E6:an
1381 och E22:an. Utbyggda vägar ger mer vägtrafik, ut-
1382 byggda järnvägar ger större möjligheter till minskad

1383 vägtrafik och plats för de bilresor som är nödvändiga.

1384

1385 Ett välfungerande järnvägsnät genom Skåne berör
1386 hela Sverige, och de stora utbyggnader som behövs
1387 ska göras tillsammans med staten. Även förbindel-
1388 serna mellan Skåne och Danmark behöver bli fler,
1389 men i de lösningar som presenteras är det väldigt
1390 viktigt att det finns plats och möjlighet för god-
1391 stransport och långdistanståg precis som för kortare
1392 persontransporter. Spåren som går från de skånska
1393 hamnarna behöver också underhållas och byggas ut
1394 för att kunna öka förflyttningen av båtgodis från väg
1395 till räls.

1396

1397 De regionala flygplatserna som under år sponsrats
1398 av både region och kommuner behöver läggas ner.
1399 Att gå in med skattepengar till mindre flygplatser är
1400 varken miljömässigt eller ekonomiskt försvarbart.
1401 Mindre flyg som det rör sig om trafikerar främst kor-
1402 tare rutter där tåg är ett bättre alternativ.

1403

1404 **Fler spår, bättre spår**

1405 Förutom förbättrat underhåll och planerade utbygg-
1406 nationer av den stambana som finns behövs också
1407 nya spår för att avlasta och göra det möjligt med den
1408 stora transportförflyttningen. För att tåg ska vara ett
1409 fullgott alternativ till inrikesflyg behövs snabbare
1410 och långsiktigt hållbara persontransporter och en
1411 sammanbindning av storstadsområdena Stockholm,
1412 Göteborg och Malmö. Sverige behöver höghas-
1413 tighetsbanor. Detta projekt är ett av de stora som
1414 samordnas och finansieras till största delen av sta-
1415 ten, och ska inte påverka andra regionala satsningar.
1416 Tidshorizonten är lång och än dröjer det många år
1417 innan några höghastighetståg kan rulla, men det är
1418 hög tid att satsa på ett transportsätt som funnits i en
1419 form i exempelvis Frankrike sedan början av 80-talet.

1420

1421 Med snabba tåg på egen bana kan gods-, lokal- och
1422 regionaltågstrafik få betydligt bättre plats. Idag är
1423 stambanorna redan fulla, och även om det går att
1424 utöka kapacitet något med tåg som kan ta fler passa-
1425 gere finns det många flaskhalsar och relativt sett
1426 liten möjlighet att utöka stort. Att tågen går i olika
1427 hastigheter och prioriteras olika skapar bekymmer
1428 (förseningar och väntetider) vid möten och försvårar
1429 effektiviteten. Nya banor behöver byggas så att det
1430 är möjligt att använda regionala tåg och bussar för
1431 att ansluta till snabbtåget från hela Skåne.

1432

1433 Liksom vid alla andra infrastrukturprojekt är det
1434 viktigt att minska klimatpåverkan från projektet i så
1435 hög mån som möjligt. Det behöver utföras noggran-
1436 na miljö- och konsekvensbeskrivningar och lokala
1437 natur- och kulturvärden ska skyddas.

1438

1439

Digitalisering

1440 En annan stor och viktig del av Skånes infrastruktur
1441 rör bredbandsutbyggnad. Idag har inte hela Skåne
1442 tillräcklig bredbandsuppkoppling för att arbeta,
1443 studera eller för att få full samhällsservice. I takt med
1444 att digitaliseringen av välfärdstjänster går framåt blir
1445 det allt viktigare – man ska inte behöva bo inne i en
1446 stad för att ha tillgång till snabb internetuppkoppling
1447 via bredband. Regionen har inget utpekade ansvar
1448 för bredbandsutbyggnad, men som del av regional
1449 utveckling är en hög täckningsgrad en grundförut-
1450 sättning för att hela Skåne ska kunna leva.

1451

1452 Mitt i digitaliseringsprocessen finns det också de
1453 som inte använder internet alls. När digitala verktyg
1454 och tjänster blivit det normala i nästan alla samhäl-
1455 lets institutioner sätts de som inte använder internet
1456 i ett utanförskap. Svenska Internetstiftelsen talar
1457 också om en stor grupp som riskerar vad de kallar
1458 för ett "utvidgat utanförskap": Personer som har
1459 internet och använder det till vissa begränsade
1460 saker men saknar kunskaper för att nyttja internetns
1461 olika funktioner – en del av dem känner inte till flera
1462 samhällsviktiga digitala tjänster överhuvudtaget.
1463 Andra känner till dem, men kan inte använda dem
1464 utan hjälp. Många har till exempel problem med att
1465 på egen hand installera mobilt Bank-id, en tjänst som
1466 är nödvändig för att identifiera sig på nätet, logga in
1467 på myndighetssidor, till sjukvården, och för att betala
1468 för olika saker online.

1469

1470 Det är viktigt att digitaliseringen i sig inte ses som en
1471 åtgärd för nedskärningar eller besparingar i andra
1472 delar av välfärden. Alla omställningar kräver att man
1473 satsar på dem, inte bara att man tar bort alternativet
1474 och låter människor klara sig själva. Det behöver
1475 finnas stöd i omställningen, så som servicecenter i
1476 kollektivtrafiken, möjligheter att kunna ringa och inte
1477 bara maila, tid för vård- och omsorgspersonal att själ-
1478 va lära sig och sedan lära ut nya lösningar till patien-
1479 ter och brukare. När det digitala blir den breda vägen
1480 in måste det finnas andra alternativ, alternativ där det
1481 fortfarande går att få hjälp av en annan människa.

1482

1483

Energi

1484 En viktig fråga i samhället och i samhällsomställning-
1485 en är energifrågan. Framtidens energi finns inom sol-
1486 vind- och vattenkraft, och genom en stor satsning
1487 på energieffektivisering. Alternativ som rör återupp-
1488 byggnad eller nybyggnation av kärnkraft är inte bara
1489 ekonomiskt utan också samhällsmässigt omöjligt.
1490 Liksom inom flera andra områden äger inte Region
1491 Skåne frågan om varken energitillverkningen eller
1492 överföringen i Skåne, men man kan vara en aktör

1493 som utökar sitt eget gröna energibestånd, driver på
1494 för omställning och arbetar i framkant med energieffektivisering. Frågan har också koppling till arbeten:
1495 många av de nya jobb som kommer behövas finnas,
1496 förutom inom välfärden också i samhällsomställningen. Region Skåne behöver också ta fram en investerings- och solenergiplan med en tydlig målsättning
1497 för egenproducerad sol. Det är en viktig fråga att
1498 regionen använder de egna fastigheterna för att
1499 etablera solceller.

1503

1504 **Kulturen som drivkraft i samhället**

1505 Kulturella och kreativa näringar, KKV, innefattar
1506 många av aktörerna inom konst och kultur i Skåne. I
1507 de regionala systemen är det tydligt att KKV förväntas
1508 drivas som små kommersiella företag, ofta med
1509 en ensam, ekonomiskt ansvarig person och utförare
1510 som enda tillgång. För att få ett rikt och blomstrande
1511 kulturliv behöver formerna för att fördela medel till
1512 KKV utformas efter deras driftformer och behov. Det
1513 ska heller inte ses som bidrag till kulturen för att den
1514 inte är kommersiellt gångbar, utan som en investering
1515 i en del av välfärden som ger oerhört mycket till
1516 invånarna och samhället. Samhället behöver kultur
1517 oberoende av om den är kommersiellt gångbar eller
1518 inte. Speciellt i en tid när vi som människor förvägras
1519 fler och fler offentliga rum där vi är invånare och inte
1520 konsumenter.

1521

1522 Kulturens folkhälsomässiga effekter är välkända
1523 och kan upplevas både av de som utför den och av
1524 de som tar del av dess stora bredd som. För den
1525 regionala utvecklingen är kulturen oerhört viktig,
1526 den engagerar människor i alla åldrar, finns i otaliga
1527 former och gör Skåne till en bättre plats för både
1528 invånare och besökare.

1529

1530 Regionen har ett dubbelt ansvar när det investeras i
1531 kulturen. Dels behöver man stötta ett kulturliv som får
1532 vara fritt till form och innehåll, och dels styrs finansieringen
1533 av kulturpolitiska mål som exempelvis innefattar
1534 vissa målgrupper. Kulturutövarna är, av naturliga
1535 orsaker, högst medvetna om vilka dessa mål är, och
1536 diskussionen om hur detta påverkar innehållet är
1537 ständigt pågående. För att få medel till sin produktion,
1538 behöver den då förändras? Detta är en viktig anledning
1539 till att regionen behöver ställa om till fler former
1540 av långsiktig finansiering – det förstärker inte bara
1541 stabiliteten och möjligheten att leva som konstnär
1542 på sin konst, utan också möjligheten att arbeta med
1543 långsiktiga kulturpolitiska mål utan att indirekt styra
1544 enskilda produktioners innehåll. Folkhälsoaspekten
1545 utgör också i sig en grund för regionens finansiering av
1546 kultur, både vad gäller långsiktighet och omfattning.

1547

1548

Samlade mål för

1549

regional utveckling och kultur

1550

1551

1552

1553

1554

1555

1556

1557

1558

1559

1560

1561

1562

1563

1564

1565

1566

1567

1568

1569

1570

1571

1572

1573

1574

1575

1576

1577

1578

1579

1580

1581

1582

1583

1584

1585

1586

1587

1588

1589

1590

1591

1592

1593

1594

1595

1596

1597

1598

1599

1600

1601

1602

- Att Region Skåne tar fram en koldioxidbudget tillsammans med de skånska kommunerna, näringslivet och andra aktörer för att tillsammans nå målen i Parisavtalet
- Att Region Skåne är drivande och stärker sin position som föregångare inom miljö- och klimatfrågor
- Att Region Skåne stärker kollektivtrafiken, tillgången till sjukvård och satsningar på landsbygden
- Att Region Skåne höjer ersättningen till folkhögskolorna
- Att järnvägsnätet rustas upp och byggs ut
- Att järnväg till hamnarna byggs ut och kustnära sjöfart för att ersätta godstransporter med lastbil
- Att invånarna i regionen är delaktiga i landsbygds- och stadsplanering
- Att tillgången till bredband ska vara hög i hela regionen
- Att Region Skåne driver på och satsar på produktion av förnyelsebar energi och energieffektivisering
- Att Region Skåne tar fram en investerings- och solenergiplan med en tydlig målsättning för egenproducerad sol
- Att Region Skåne driver på och satsar på att utöka stödet till fria kulturaktörer
- Att Region Skåne satsar på långsiktiga finansieringsformer för det skånska kulturlivet

Kollektivtrafik

Den goda kollektivtrafiken

1584 Det kollektiva resandet är framtidens resesätt. En
1585 viktig del av utsläppsminskningarna som behöver
1586 ske ligger i transporter, av människor och av gods.
1587 Den bästa resan är den vi kan göra tillsammans, med
1588 så lite påverkan på miljö och klimat som möjligt.

1589

1590

1591

1592

1593

1594

1595

1596

1597

1598

1599

1600

1601

1602

För att det ska bli möjligt att använda kollektivtrafiken mer för fler behöver den också förbättras. Den behöver bli mer tillgänglig – både i var den går, hur ofta den går och hur mycket den kostar. Skåne behöver komma närmare.

U-sväng för kollektivtrafiken

Kollektivtrafiken är en del av välfärden. Att åka kollektivt är en samhällelig service och ska finansieras solidariskt. Att fler åker kollektivt är bra både för invånare och miljö och ska premieras, inte straffas med ständigt högre avgifter och indragna turer. Idag är biljettpiserna låsta i ett politiskt beslut om index-

1603 ering – tanken är att de stadigt ska bli dyrare och
1604 dyrare. Ingen vill betala mer för att få mindre. Efter
1605 de senaste prishöjningarna har det nu blivit billigare
1606 att köra bil på vissa sträckor, helt fel väg om vi på
1607 riktigt vill genomföra klimatomställningen. Skåne är
1608 inte ensamma: biljettpriserna i hela landet har stigit
1609 betydligt snabbare än konsumentprisindex mellan
1610 2010-2020. Där den genomsnittliga prisutvecklingen
1611 för varor har varit 12 procent har prisökningen på
1612 månadskort och enkelbiljetter inom kollektivtrafiken
1613 legat på 43 procent.

1614
1615 Det är därför vi i Vänsterpartiet vill ha en helt av-
1616 giftsfri kollektivtrafik i Skåne. Idag finansieras 55
1617 % av resekostnaden direkt av biljettförsäljningen.
1618 Om regionen istället skrotar indexeringen, mins-
1619 kar självfinansieringsgraden och täcker en högre
1620 andel av kostnaderna genom skattefinansiering kan
1621 biljetterna bli billigare – ända ner till att det blir gratis
1622 att kliva på bussen eller tåget eftersom vi kollektivt
1623 redan betalat för resan genom skatten. Det skulle
1624 ge ett jämlikt resande: alla kan alltid åka dit de vill
1625 med kollektivtrafiken utan att behöva fundera över
1626 kostnaden.

1627
1628 Det finns många goda exempel från platser där det
1629 genomförts, och utvärderingarna talar sitt tydliga
1630 språk. I Avesta ökade resandet med 250 procent och
1631 redan ett år efter införandet minskade utsläppen i
1632 kommunen med 40 ton koldioxid. Hasselt i Belgien
1633 hade helt fri kollektivtrafik mellan 1997 och 2006
1634 och ökade under den perioden resandet med 1300
1635 procent.

1636 Tidigare studier har visat att ur ett samhällsperspek-
1637 tiv är avgiftsfri kollektivtrafik självfinansierad. Det
1638 beror på minskade miljökostnader, minskad sjukvård
1639 genom färre olyckor och minskad resursanvändning
1640 av drivmedel och fordon. Om regionen menar allvar
1641 med sina ambitioner om att höja andelen resor som
1642 görs med kollektivtrafik är avgiftsfria resor ett väl-
1643 digt bra sätt att göra det på.

1644 Egen regi

1645 Skånetrafiken äger idag vissa av sina tåg och bussar
1646 medan andra hyrs. När avtalen går ut ska regionen ta
1647 tillbaka hela driften i egen regi. Det kommer att leda
1648 till att man behöver satsa och investera till en början,
1649 men på sikt leder det till att regionen kan arbeta mer
1650 effektivt och utan förluster i form av de mellanskill-
1651 nader som idag försvinner till alla olika leverantörer
1652 som sköter olika delar av kollektivtrafiken. Man slip-
1653 per också långdragna upphandlingsprocesser och
1654 får bra översikt över renoverings- och inköpsbehov.
1655
1656

1657

1658 Stärk jämlikheten, stärk tillgängligheten

1659 Under många år har fokus legat på att skynda upp
1660 resorna mellan de större städerna och knutpunkter-
1661 na och strömlinjeforma resandet vilket har lett till en
1662 trafik som tar alltför lite hänsyn till äldre resenärer,
1663 barnfamiljer och tillgänglighetsanpassningar. På
1664 många håll finns ett behov av närmast servicetrafik
1665 med många stopp, luft i tidtabellen för att komma till
1666 sin plats även med rullator och ett helt annat tempo:
1667 en trafik som har andra resenärer i fokus än enbart
1668 arbetspendlaren som åker mellan olika större städer.
1669 Ett exempel på hur kollektivtrafik kan bli mer jämlik
1670 finns inom stadsbusstrafiken. Trots att det till största
1671 del är kvinnor som reser kollektivt är stadsbusstra-
1672 fiken anpassad till mäns rörelsemönster och arbets-
1673 scheman. Mäns resande sker oftast från punkt A
1674 till punkt B medan kvinnor oftare har flera stopp på
1675 vägen. Dessa resor är lika förutsägbara som de direkt
1676 mellan hem och arbetsplats - trots det tas de inte lika
1677 stor hänsyn till. Tidsmässigt är de flesta befintliga
1678 turer koncentrerade till rusningstid och utgår från
1679 kontorstid. Kvinnors restider ser ofta annorlunda ut,
1680 obekväma och oregelbundna arbetstider är vanligare
1681 vilket kollektivtrafiken behöver ta hänsyn till. Man
1682 behöver också ta hänsyn till trygghetsaspekter, t.ex.
1683 att kunna ta sig säkert hem när det är mörkt. Resan-
1684 de ska också kunna ta en till fritidsaktiviteter, kultur
1685 och natur, med vad det innebär för tidtabeller och
1686 linjedragning.

1687
1688 Att kunna ta sig till buss- och tågstation på ett tryggt
1689 sätt är också viktigt ur ett jämställdhetsperspek-
1690 tiv. Cykel- och gångvägar ska finnas till samtliga
1691 nyckelstationer - även för personer bosatta en bit
1692 utanför centralorten. Säkra cykelleder behövs både
1693 för vardagsnytta och ger möjlighet till längre turer i
1694 det skånska landskapet, och är positivt för folkhäl-
1695 san! Att kunna cykla till stationen med barn, gå med
1696 rullator eller på annat sätt få möjlighet att säkert ta
1697 sig in till centralorten vid sidan om tung och snabb
1698 trafik ger tryggare invånare som hellre väljer kollek-
1699 tivt resande. De hjälpmedel som finns på bussar, t.ex.
1700 ramper och röstutrop av hållplatsnamn, måste fung-
1701 era och vara på tillräckligt hög volym för att kunna
1702 nyttjas av personer med nedsatt syn.

1703
1704 Det är viktigt att Skånetrafiken lyssnar på sina
1705 resenärer. Resenärsperspektivet behöver vara långt
1706 framskjutet i utvecklingsplanerna - framförallt be-
1707 höver man lyssna på dem som har allra störst hinder
1708 att nyttja kollektivtrafiken i dagsläget. Genom att
1709 utgå från "den svåraste resan" kan hinder undanröjas
1710 och kollektivtrafiken bli mer jämlik, t.ex. med hjälp av
1711 Funktionsrätt Skåne.
1712

1713 Färdtjänst

1714 För personer med behov av färdtjänst är det absolut
1715 grundläggande för vardagen att det fungerar. För att
1716 kunna leva ett aktivt liv behövs möjligheten att kunna
1717 förflytta sig självständigt, och där är färdtjänsten det
1718 första steget. Beställningscentralen är idag i offentlig
1719 regi medan driften av färdtjänsten ligger hos olika
1720 företag – en rad saker behöver göras för att förbättra
1721 och förenkla systemen. På sikt vill vi att kommunerna
1722 tar över hela driften av färdtjänsten, för bättre de-
1723 taljkunskap och lokalkännedom som kan vara till hjälp
1724 för resenärerna. Samtidigt måste det finnas tydliga
1725 och reella rättigheter för de med rätt till färdtjänst att
1726 även kunna färdas till andra kommuner och regioner.
1727 För personer som bor nära regiongränser är systemet
1728 för beställning av riksfärdtjänst idag besvärligt. För
1729 att korsa en kommungräns in i annan region behövs
1730 lång framförhållning och regelverket är otydligt. Det
1731 krävs en förenkling och större sömlöshet mellan sys-
1732 temen för att förenkla för den som behöver boka.

1734 Samlade mål för kollektivtrafiken

- 1735 • Att Region Skåne återtar driften
1736 av kollektivtrafiken i egen regi
- 1737 • Att all kollektivtrafik ska vara avgiftsfri
1738 för resenären
- 1739 • Att Region Skåne bygger ut
1740 kollektivtrafiken för hela Skåne
- 1741 • Att en utbyggnad av cykelvägar
1742 i hela Skåne genomförs
- 1743 • Att kollektivtrafiken i Skåne utformas
1744 jämlikt och jämställt utefter alla invånares behov.
- 1745 • Att färdtjänst och sjuktransporter
1746 återgår i kommunal regi

**1748 Regionen som arbetsgivare
1749 och upphandlare****1751 Förändringar för mer jämlik upphandling
1752 och en starkare arbetsgivarroll**

1753 Region Skåne är Skånes största arbetsgivare med
1754 drygt 36 000 anställda inom väldigt många olika
1755 yrken. En del av personalfrågorna för exempelvis
1756 sjukvårdspersonalen har nämnts under det ämnes-
1757 avsnittet, men regionen är arbetsgivare för många
1758 fler. För alla regionens anställda ska rätt till heltid, kol-
1759 lektivavtal och jämställda löner vara en självklarhet.

1760
1761 En viktig satsning för arbetsmiljön och något som
1762 Region Skåne bör lära av är de framgångsrika exem-
1763 pel som gjorts med arbetstidsförkortning, främst
1764 inom sjukvård och omvårdnad. På operationsavdel-
1765 ningen i Mölndal lade man in två sextimmarpass per
1766 dag för operation istället för ett åttatimmars. Det gav
1767 fler tillgängliga operationstider, fler utförda opera-

1768 tioner och kortade patientköerna. Personalen blev
1769 mer utvilad och orkade mer och de fick fler kolle-
1770 gator när tidigare problem med att fylla vakanser var
1771 som bortblåsta trots fler tjänster. På Svartedalens
1772 äldreboende i Göteborg gavs mer tid till de boende
1773 med sextimmarpass, aktiviteterna blev fler och
1774 de anställda trivdes bättre. Sex timmars arbetsdag
1775 fungerar med andra ord som ett verktyg för att korta
1776 köer och förbättra kvalitet och kontinuitet inom
1777 vården, förutom att det ger mer fritid och tid för åter-
1778 hämtning för personalen. Detta är ett sätt att ta sig
1779 an den stora mängd uppskjuten vård som är en direkt
1780 konsekvens av pandemin. Vi vill att regionen inleder
1781 med ett försök med förkortad arbetstid med bibehål-
1782 len lön (30 timmars arbetsvecka) för hårt belastade
1783 sjukvårdsanställda, för att sedan utöka reformen till
1784 att omfatta fler.

1785
1786 En sammanhållen verksamhet är ofta, eller har
1787 potential att vara, effektiv. Trots det har trenden
1788 under de senaste åren varit att stycka upp regionens
1789 verksamheter genom upphandling eller organisa-
1790 tionsförändring. Det har skapat många problem.
1791 Både upphandlingar av strategisk verksamhet och
1792 interna köp- och säljssystem behöver förändras för
1793 att regionen ska fungera bättre.

1794
1795 Organisationen har blivit svårgräddbar och upphand-
1796 lingar till lägsta pris har tummat både på kvalitet i
1797 tjänsten, i arbetsmiljön och på de fackliga rättighe-
1798 terna för personalen. Servicemedarbetare är ett
1799 exempel på detta: på sjukhusen är de viktiga delar
1800 av den organisation som krävs för att sjukvården ska
1801 fungera. Utan städning ökar vårdrelaterade infektio-
1802 ner, utan kvalitetsmässig servering av mat mins-
1803 kar patienternas aptit och utan fastighetsskötare
1804 fungerar lokalerna inte som de ska. Detta är delar av
1805 vården - inte tjänster som tillförs extra. Den städning
1806 som fortfarande finns i upphandlad form behöver tas
1807 tillbaka i egen regi för att kunna garantera kvalitet i
1808 arbetet, ge rimliga arbetsvillkor och en god arbets-
1809 miljö för lokalvårdarna. Genom åren har regionen
1810 drabbats av flertalet incidenter till följd av bristfällig
1811 städning, kriser som drabbat enskilda patienter hårt.
1812 Vänsterpartiet vill att servicemedarbetarna är en del
1813 av personalgrupperna i sjukvården och att de inte
1814 hanteras i en egen förvaltning och att regionen "leker
1815 affär" med sig själv.

1816
1817 Region Skåne upphandlar totalt sett väldigt mycket
1818 verksamhet och produkter. Vänsterpartiet vill minska
1819 upphandlingar av vård och bygga ut i egen offentlig
1820 regi. Det ger bättre förutsättningar för välfärden
1821 generellt. Vid upphandlingar som görs behöver sättet
1822 därför vara välutformat och påverkansbart för de-

1823 mokratisk insyn och styrning. Vänsterpartiet vill att
1824 sjukvården ska vara fri från bemanningsbolag. Fram
1825 till att vi har uppnått detta mål ska bemanningsper-
1826 sonal bara användas om det inte går att anställa ny,
1827 fast personal. Förlängning av hyrpersonalsavtal ska
1828 inte vara möjligt.

1829
1830 Avtalsuppföljningen är också central för regionen.
1831 Det ska inte vara möjligt att upprepade gånger bryta
1832 mot upphandlingsavtal utan att det får konsekven-
1833 ser, så kallat vitesföreläggande. Vitesklausuler ska
1834 följas redan i början av ingångna avtal och fak-
1835 turagranskning ska alltid vara möjlig. Detta inkluderar
1836 även miljömål, som ska vara tydligt formulerade i
1837 avtalen och också inkludera underleverantörer.

1838
1839 Region Skånes upphandlingar behöver ställa höga
1840 sociala krav för att garantera personalens arbetsvill-
1841 kor. De upphandlingar som utförs behöver innehålla
1842 skarpa kriterier om kollektivavtal, meddelarfrihet
1843 samt att personalen garanteras möjlighet till fortsatt
1844 anställning även om ett annat företag vinner upp-
1845 handlingen. Ett exempel är vita jobb-modellen vilken
1846 innebär att entreprenörer och underentreprenörer
1847 förbinder sig att följa kollektivavtal (eller villkor i
1848 enlighet med kollektivavtal), och att detta följs upp
1849 systematiskt. Upphandlingarna bör även ställa krav
1850 på land-till-landrapportering för att i möjligaste mån
1851 undvika skatteflykt och avancerad skatteplanering.

1852
1853 Det är viktigt att vara medveten om alla de problem
1854 som finns med upphandling enligt LOU (Lagen om
1855 offentlig upphandling). LOU-lagstiftningen hindrar
1856 allvarligt möjligheter till insyn, transparens och
1857 demokratiskt beslutsfattande. Dessa grundläggande
1858 medföljande svårigheter gör att så lite verksamhet
1859 som möjligt ska upphandlas. Regionen bör se över
1860 vilka verksamheter som ska återtas till offentlig regi
1861 när upphandlingarna löper ut. Ett aktuellt exempel
1862 som har blivit tydligt under pandemin är trafikope-
1863 ratörernas utstuderade sätt att använda sviktande
1864 resandeunderlag på grund av pandemin som en ur-
1865 säkt att varsla oproportionerligt många anställda och
1866 införa starka villkorsförsämringar för de som är kvar.
1867 Detta är en situation som hade kunnat undvikas om
1868 regionen hade drivit kollektivtrafiken i offentlig regi.

1869 **Ägande av mark och lokaler**

1870 Regionen äger idag många av sina egna byggnader
1871 och marken runt omkring dem. Det är väldigt positivt.
1872 Försäljning av byggnader och mark blir ofta kort-
1873 siktigt lönsam, men dyr i längden när hyresavtal ska
1874 upprättas och omförhandlas hos olika hyresvärdar
1875 och markägare. Med egenägda lokaler och markom-
1876 råden finns också möjlighet att installera solceller på
1877

1878 byggnader och se över lösningar för smart utnyttjan-
1879 de för klimatvänliga lösningar.

1880

1881 **Slopad karensdag**

1882 Under Covidpandemin togs karensdagsavdraget
1883 bort för att minska risken för smittspridning och se
1884 till att människor kunde stanna hemma vid sjukdom.
1885 Under 2021 återinfördes det igen på regeringsnivå
1886 – trots mycket goda resultat. Det ska inte behöva
1887 kosta pengar för den enskilde att vara sjuk. Idag gör
1888 karensavdraget att det genast syns i lönekuvertet
1889 vid sjukskrivning. Det drabbar de som tjänar minst
1890 hårdast och ger ojämlika förutsättningar till vila. Möj-
1891 ligheten att faktiskt stanna hemma förbättrar inte
1892 bara den anställdas hälsa och ger chans till vila och
1893 återhämtning, det kan ge snabbare återgång till arbe-
1894 te och skyddar arbetskamrater och andra som möts
1895 på arbetsplatsen från att bli smittade. En arbetsplats
1896 där de som jobbar är säkra på att inte själv behöva
1897 arbeta trots sjukdom, att inte vara stressade över
1898 inkomstbortfall eller riskeras smittas av kollegor som
1899 upplever detsamma ger en säker miljö där alla ges
1900 möjlighet att göra ett gott jobb. Därför ska Region
1901 Skåne skrota karensdagsavdraget för alla anställda.

1902

1903 **Att arbeta mot diskriminering**

1904 Som arbetsgivare har regionen ett stort, lagstift-
1905 tat ansvar i att arbeta mot diskriminering i allt från
1906 rekrytering till arbetsmiljö och lönesättning. Olika
1907 personalgrupper behöver också ha med sig olika
1908 kunskaper kring diskriminering inom sina arbets-
1909 områden för att möta personer på sin arbetsplats.
1910 Alla diskrimineringsgrunder tar sig inte uttryck på
1911 samma sätt och den ojämlika behandlingen finns
1912 ofta inbyggd i arbetsmässiga och sociala strukturer.
1913 Vänsterpartiet vill satsa på regionens likarättsarbete,
1914 som idag är underprioriterat. Det finns mycket som
1915 behöver göras för att exempelvis patienter inom
1916 vården ska bli mötta utan diskriminering eller för att
1917 skapa mer inkluderande rekryteringsprocesser där
1918 representation är en viktig faktor.

1919

1920 **Beredskap vid större kriser**

1921 Vi lever i ett mer sårbart samhälle, med klimatför-
1922 ändringar, risk för större elavbrott och cyberattacker.
1923 Detta ställer krav på beredskap inom sjukvården.
1924 Coronapandemin har varit ett hårt test av sjukvårds-
1925 systemen, och vi kan inte utesluta nya katastrofer
1926 och kriser i framtiden. För att möta stora kriser krävs
1927 kunskap, system och arbetsmetoder som fungerar
1928 även vid väldigt akuta händelser där många kan
1929 drabbas samtidigt. Lagerhållning av material, säkra
1930 informationsvägar, ansvarsfördelning, tillgång till
1931 mediciner och fler vårdplatser behöver finnas på
1932 plats för att säkra upp grundläggande beredskap och

1933 en robust materialförsörjning för att hantera kom-
1934 mande kriser.

1935

1936

1937 **Samlade mål för regionen**

1938 **som arbetsgivare och upphandlare**

- 1939 • Att Region Skåne stärker sitt arbetsgivarskap
1940 och tar ansvar för arbetsmiljön för sina anställda
- 1941 • Att Region Skåne inför 30 timmars arbetsvecka
- 1942 • Att höja lägсталönerna för anställda inom
1943 Region Skåne
- 1944 • Att Region Skåne skapar egna bemannings-
1945 pooler för att undvika övertid för personalen
- 1946 • Att bemanningsföretag inte används inom
1947 Region Skånes verksamheter
- 1948 • Att Region Skåne tar en aktiv roll som arbetsgiva-
1949 re i att motverka rasism, sexism och andra former
1950 av diskriminering på arbetsplatsen
- 1951 • Att karensdagen avskaffas för alla anställda i
1952 Region Skåne
- 1953 • Att Region Skånes upphandlingar ska
1954 klimatanpassas
- 1955 • Att Region Skånes upphandlingar ska ställa höga
1956 sociala krav för att garantera personalens arbets-
1957 villkor
- 1958 • Att Region Skåne säkerställer att personalen ges
1959 möjlighet till återhämtning och utbetalning av
1960 semesterdagar och övertidsersättning
- 1961 • Att Region Skåne i hög omfattning ska äga sina
1962 byggnader och mark runt omkring för att kunna
1963 vara en aktiv del i klimatomställningen
- 1964 • Att Region Skåne ska ha lager, kunskap, system
1965 och arbetsmetoder som fungerar vid kris